

**Naul nga Pol Muli tevi
Kalesia Nir renge
ROM
Batu nale nga mivsivseni lut
nga parmeteni naul ngel
puto suri**

Jinibb arlesi Pol evi jinibb nga milep re kalesia nir, asi kalesia m̄iniĵ nir, ne tuwi ko mijpari lelingenok. Womu, ko ni oĵi kalesia nir eterter, mian ko re daron nga ni m̄ilesi Iesu renge sel ne Damaskas, ko nolon olwi. Ko ni emajing vajin erpe Aposol, rreknga jinibb san nga Iesu mukoni, asi sia ngavöl eru (20). Ko re daron ngok ko ni ospe suri nospen nga m̄irres re vanu petpeti nir nga Rom mutorir. Ko ni oli kele naul elep tevi kalesia nir. Kerr kele rramrongwos rrapmeteni naul ngok nir esngavöl drromon itul (13) nga marto malum, ko nga marlingir re Naul On. Ko naul nga ni muli tevi kalesia nir renge Rom ospe erres pelak suri nospen nga m̄irres nga Pol mokwerwer suri re majingen sen. Ni owra jinibb jijle nir, m̄eri Isrel nir ko jinibb ne vare nir, arlik re derteren ne nololien. Ko jinibb nir arongwos parmomsawos parres re bbong nosurien ser nga marosuri Iesu Kristo, daron nga marlingi nolor m̄iterter renge ni. Ko nir nga marosuri arlik vajin renge demat tevi Atua, ko Nem̄in On ololi nir arivel sisarow renge nololien ko mijen.

Pol owra “erres” tevi nir

¹ Inu Pol, nuvi jinibb ne majingen se Iesu Kristo. Atua everuse inu tweni nga bevi aposol, ko okonik suri nanu sansan bbong: nosþen nga mĩrres sen.

² Nosþen ngok, Atua erijrij womu pae tevi jinibb sen nir renge jingo propet nir, ko aruli tweni renge Naul On.

³ Nosþen ngok osþe suri Atua Natun, Iesu Kristo nga mivi Numal se kerr. Re devjen ne jinibb, ko ni eak renge metka se Devet.

⁴ Ko re devjen se Atua, Atua eviseni renge derteren nga milep sen nga Iesu evi ni Natun, suri nga muloloi ni mimaur luwi kele re mijen.

⁵ Ko renge Iesu Kristo Atua ololi nuvi aposol san renge nalol nga mĩrres sen, ko okonik nga bololi jinibb ne vare nir renge vanu jijle nir parosuri ko parvijuri Iesu Kristo, puloli nga jinibb pilep parsurövi vajin ni nisen.

⁶ Ko niko majingen suk ejpari kami kele nga kamlik re Rom, nga Atua miveruse kami nga kapivi jinibb se Iesu Kristo.

⁷ Nomok-uli naul ngel tevi kami nga kamlik Rom nga Atua mimrreni kami, ko miverus kami tweni nga kapivi jinibb nga kapon þirres. Nurongwose, Atua Tata se kerr ko Numal Iesu Kristo porok-wilwil se kami ko porlai demat tevi kami renge nalol nga mĩrres se nuru.

Pol owra pian puklue nir

⁸ Womunen, nuwra bowra erres wor tevi Atua suk renge nise Iesu Kristo suri kami jijle. Suri

nosurien se kami arok-supsuþe renge iel ngatan þetþeti.

⁹⁻¹⁰ Ko Atua orongwose numrreni temijpal bevinuk boklue kami. Nomok-majing sen tevi nolok þetþeti renge nosþen nga mĩrres se Natun. Ko Atua orongwose nomok-rrormi kami tetajer nabong jijle nga poro bolot, ko nomok-ngoni poro nga lelingenok vajin Atua pimarong ko þorongwos vajin bevinuk ji kami. Suri nutriv tuwi le wor tweni nga bololi pirpok.

¹¹ Numrreni temijpal þelesi kami pirpok ngok, suri nuwra þela merrenien se Nemĩn On san tevi kami nga puloli kaptur wor þiterter.

¹² Merrenien ngok nga mosþe ngok evi nga rrapwer jilijle kerr tevi inu nosurien suk ko tevi kami nosurien se kami.

¹³ Ko niaken suk nir, nuwra kaprongwose nga vavis kis le pa, nuwra bevinuk ji kami; ko ejpari lelingenok, sete nurongwos wore. Nuwra þetawe wenen sapon ji kami pirpe nga mololi pa ji jinibb ne vare mĩnij nir.

¹⁴ Suri Atua elngik pa nga ban wor ji jinibb þetþeti nir, jinibb ne dis, ko jinibb ne liven vanu; nir nga norongwosien ser mutoe, ko nir nga norongwosien ser mijkie.

¹⁵ Ko niko numrreni lenglengen þewerwer suri nosþen nga mĩrres tevi kami kele nga kamlik Rom.

Derteren ne nosþen nga mĩrres

¹⁶ Nuosuri nosþen nga mĩrres ngok sete orongwos þiasi nawon daron nga miewerwer e, suri derteren nga milep se Atua oto ren nga moklila mauren tevi jinibb jijle nir nga marosuri. Erpok

re m̃eri Isrel nir womu, mian ko vitunen re jinibb p̃etp̃eti nir vajin.

¹⁷ Ko Atua eviseni sel sen nga ni puloli jinibb parmomsawos p̃irres rengen. Sel nen etipatun re nosurien ko owlu kis bbong re nosurien, ej-pari bongsin mawos nga marmomsawos m̃irres p̃etp̃eti vajin. Naul On owrai erpok re nga musp̃e mirpel: ‘Ni nga mumomsawos m̃irres suri nosurien sen kis kobbong, m̃ernen ko pimaaur.’

Jinibb nir arivel lingi Atua pa osuw

¹⁸ Atua eviseni pa lolaren sen re melrin vini iel ngatan. Lolaren sen ngok oto tere murrun nga marsij nir se jinibb nir nga marvilvil ore weretunen suri nololien ser nga marsij.

¹⁹ Lolaren sen oto terer erpok suri oto limjer ko pa nga parongwose Atua. Erpe Atua eviseni pa ni tevir.

²⁰ Sete arleslesi Atua, ko arlesi mawos mae erres rengen nanu nir nga Atua mulolir, m̃itipatun nga muloli iel ngatan rengen derteren sen nga sete orongwos pusuw. Arongwos pae erres p̃elak nga Atua ko ololi nanu ngok nir. Ko niko gerisen ser ejkie.

²¹ Suri arongwos pae Atua, ko sete artori erpe Atua, ko sete arwera erres wor tevi. Norrorrmien ser owlu elep, ko sete ejpari nanu san. Ko norrorrmien ser arlengleng vajin ko armalik.

²² Nir arwera norongwosien ser elep, ko arnganga nawon temijpal.

²³ Ko arkelkele Atua nga mimaaur tuwi ngok vini, ko nga nosrövien sen milep, ko arsurövi wanie vajin nanu nga jinibb mulolir re nevren

nga misavi rrongrrongvi jinibb, rreknga numön, rreknga numēt, nanu nga marmaur mumrrol kobbong, pian ko parmij kobbong.

²⁴ Ko niko Atua elngilngir nga parloli sev nga marsij nga nolor marmerrrenir, ko arok-loli nanu nga marsij tevi nir sisamis lululweni.

²⁵ Atua elngilngir erpok suri arkelkele were-tunen suri Atua ko arla vajin nga mivi gerisen ela wani. Ko arlot tevi ko arvijuri sev nga Atua mulolir kobbong, ko Atua ejki. Ko Atua ni esansan kobbong erres osorsan nga parsurövi tuwi ngok vini. Pirpok ko.

²⁶ Ko ngok Atua elngilngir nga parvijuri nanu nga marsij nga nolor marmerrreni karkare nir. Nesevin nir arkelkel arla wani milnge diwen ser nir, ko ngok arlokloksi murrun nga musorsan.

²⁷ Ko erpok kele re norman nir. Nir arlinglingi sel nga musorsan nga parkorti tevi nesevin, ko armerrmerreni temijpal lululweni nir, ko arok-loli nanu nga marsij tevi nir lululweni. Ko Atua erpe otorrlai pa nir renge sev nga miplari pa jir suri nanu nga marsij nga marlolir.

²⁸ Ko suri armusus partori norrorrmien suri Atua, ko niko Atua vajin elngilngir renge norrorrmien ne lenglengen ser ko nololien nga marsij ser.

²⁹ Nolor owun saute nanu lele nir nga marsij, nolor ela nanu jijle, arok-ungasi jinibb. Nolor owun saute lol lelep, murrun nga marevji pini jinibb, balpalen, gerisen, murrun nga marloli nawone m̄isij tevi jinibb, ko arivi jungwarwar.

³⁰ Arok-linglingi nawon nale gerisen, arok-ungasi Atua, arok-rij teweswasi, batur eterter, arok-rij melmelas, armurri suri parloli p̄sij, arok-rong tweni tata ko tasu ser nir.

³¹ Norrorrmien ser ejkie, ko arok-tor otvi rijrijen ser, ko sete arrorrmii rragrrag jinibb.

³² Arongwos pae nale nesesreien se Atua nga muwra nir nga marok-loli mirpok parmij ko wor, ko arok-loli malum wore ko. Ko mare nen kele, arok-rij erres suri nir nga kele marloli mirpok.

2

Atua p̄iwer sesesre lat nga puto suri tevi jinibb nir renge sel nga mumomsawos

¹⁻² Rramrongwose, Atua ololi nanu nga mumomsawos kobbong daron nga mutur vitrangi jinibb nir nga marok-loli nanu nir nga marirpok. Ko nik vajin nga komok-wer lokloksi jinibb m̄inij nir, nik lweni kupasi pirpese? Suri daron nga komok-wer lokloksi jinibb n̄inij, komok-wer lokloksi lweni nik, suri nik lweni komok-loli nanu mawos nen nir.

³ E selek, nik komok-loli nanu mawos nen bbong nga komok-wer lokloksi jinibb m̄inij nir suri! Ko kurrorrmii nik ma Atua sete orongwos p̄iwer lokloksi nik? Pirpese?

⁴ Rrek nik kurrorrmii Atua p̄itlasi tweni nawon tama nololien som? Ewretun, Atua oktori selsale jinibb nir erres temijpal, ko oktori totoni nolon epriv temijpal. Ko sete kurongwose Atua nolon nga m̄irres ngok owra bbong pirvei lweni nik nolom pulululwi?

⁵ Ko nik nga nolom m̄iterter ko mumusus pulululwi, komok-ser kortoni kobbong nanu nir nga Atua pia-wer lokloksim surir renga nabong nga ni pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir renga murrun mawos sen, ko lolaren sen pia-remali.

⁶ Re nabong nen, Atua pia-wuli jinibb sisamis nir pusorsan tevi majingen sisamis ser.

⁷ Nir nga martori majingen nga marres ser martarter, ko niko marok-ṗelṗelak suri nga Atua ṗilesir erpe parres ko pusrövir ko ṗilai mauren nga sete orongwos pusuw, tevi nir nga ngok ko Atua ṗilai mauren ne tuwi ngok vini tevir.

⁸ Ko nir ma nga marok-rrormi lweni kis nir lweni ko sete arvijuri weretunen, ko arvijuri bbong murrun nga m̄isij, tevi nir nga ngok ko Atua ṗilai lolaren nga milep sen tevir.

⁹ Ko jinibb jikle nir nga marok-loli m̄isij parla norongen nga m̄isij ko norongen karkar nga marsij nir, womujnen re m̄eri Isrel nir, ko vitunen re jinibb ṗetṗeti nir vajin.

¹⁰ Ko jinibb jikle nir nga marok-loli m̄irres parla demat ji Atua, ko Atua pusrövir ko puosurir, womujnen re m̄eri Isrel nir, ko vitunen re jinibb ṗetṗeti nir vajin.

¹¹ Suri Atua ololi omomsawos osorsan kobbong tevi jinibb jikle nir.

¹² Jinibb ne vare nir arrelenge nale nesesreien se Moses. Arok-loli esij, ko arok-mij ko wor suri iok kobbong; Atua sete pivijuri nale nesesreien se Moses daron nga pia-wera suri lat nga puto suri tevir. Ko m̄eri Isrel ma nir nga martori nale nesesreien se Moses ko nga marok-loli m̄isij, ko

Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi nir renge nale nesesreien ngok.

¹³ Suri sete jinibb san orongwos pumomsawos ñirres re nga mok-runge nawone nale nesesreien, ko re bbong nga mok-vijuri nale nen.

¹⁴ Ewretun, jinibb ne vare nir sete arongwose nale nesesreien. Ko daron nga marvijuri bbong nir nolor ko arloli osorsan tevi nale nesesreien, erpe artori pa nale nesesreien, weretunen sete jinibb san elai tevir.

¹⁵ Murrur ngok eviseni nga Atua elngi nale nir nga nale nesesreien muwrair oto pa renge nolor. Norrorrmien ser kele eviseni kele nanu ngok, suri nabong sapon arongwos pae nga marloli ñisij, ko nabong sapon arongwos pae nga marloli ñirres.

¹⁶ Ko pia-irpok renge nabong nga Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir nga nomok-werwer suri renge nospen nga ñirres. Re nabong nen, Atua pia-koni Iesu Kristo pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir pusorsan tevi norrorrmien ser nga muto silveni pa re nolor.

Nale nesesreien sete orongwos ñila nawone se ñeri Isrel nir

¹⁷ Ko kami ñeri Isrel nir, rrek sete erres ñelak re kami. Kambibto re nale nesesreien, ko kamrij melmelas re nga kamrongwose Atua.

¹⁸ Ko kamrongwos pae marongen se Atua, ko kamlesi wos pae sev nga ñirres, suri marvisviseni pa kami renge nale nesesreien.

19 Ko kamok-wera eterter nga kamivi m̃erwomu re metrrorr nir, ko kamivi moron se nir nga marlik re nemalik,

20 ko kamivi jinibb nevisvisenien se lartul nga marlengleng ko se nir kele nga sete marongwose nanu san. Suri rengo nale nesesreien nga kam-tori ngok, aruli tweni p̃etp̃eti pa norongwosien ko weretunen.

21 Nanu ngok arivi weretunen nir. Ko erpese kami nga kamok-visviseni jinibb m̃inij nir, sete kamok-visviseni lweni kami nir? Kamok-werwer tere venao, ko erpese kami kamok-vevna?

22 Kamok-wer ore murrun nga marok-venae nesevin, ko erpese kami kamok-venvenae nesevin? Kamok-ungasi atua m̃inij nir, ko erpese kamok-evna rengo naim on ser nir?

23 Kamok-rij melmelas rengo nale nesesreien, ko kamok-tor ototvi kele kobbong. Erpok kamok-lokloksi nise Atua.

24 Re iok eplari erpe Naul On muwrai pa, ngel: 'Jinibb ne vare nir arok-rij esij suri Atua suri bbong kami.'

25 Ko re nga kaman pa rengo bae se m̃eri Isrel nir, ko kamlik erres, poro bbong kaptori nale nesesreien ser. Ko poro nga kamok-tor otvi nale nesesreien, ko kamsorsan vajin tevi jinibb ne vare nir nga sete maran rengo bae.

26 Suri poro nga jinibb ne vare san nga sete mian re bae otori sev nga nale nesesreien se m̃eri Isrel nir muwrai, erpe ean pa re bae ko osuw.

27 Ko nir vajin nga sete marevji niber rengo bae ko nga marosuri ma nale nesesreien parwer lokloksi kami nga nale nesesreien ko bae muto ji

kami, ko kamok-tor ototvi nale nen nir.

²⁸ Si evi jinibb weretunen se Atua? Sete evi nir nga martori kis bbong nanu ne vare nir, erpe bae nga marloli vare re nibe jinibb.

²⁹ Ko jinibb weretunen se Atua rramlesi wose rengen nolon. Ni ko bae sen oto re nolon, rengen nemin ko sete rengen niben. Ko ni ko sete jinibb nir arij erres suri, ko Atua ma.

3

Murru Atua omomsawos erres tetajer

¹ Ko poro pirpok, nga mñeri Isrel nir kele arivi jinibb ne nololien osorsan tevi jinibb ne vare nir, ko mñeri Isrel nir nga martori bae ser, liken ser erresrres rengen jinibb ne vare nir erpese?

² Ejki, arlik ko pa erresrres rengen nanu elep. Womujnen, Atua elai nale sen tevir.

³ Weretunen, nir sopen sete arosuri. Ko murrun ser ngok orongwos puloli Atua pñil ngilngir?

⁴ Ejki rres nawon! Jinibb jikle arongwos parkerkeris, ko Atua sete orongwos pñikrekris. Suri Naul On owra ‘Niko parlesi wose nga nik Atua kummomsawos daron nga kumrij, ko kupasi daron nga marwera parwer lokloksi nik.’

⁵ Ko poro ñerij vajin pirpe jinibb rres nurongwos bowra “O, sel nga mñisij se kem mñeri Isrel nir ololi jinibb nir arongwose parmeteni viringsi pñirres pñelak tevi sel nga mñirres pñelak se Atua. Ko niko sete osorsan nga Atua pñiwer lokloksi kem suri sel nga mñisij se kem.”

⁶ Ejki rres nawon! Poro pirpok, ko Atua pia-wera suri lat nga puto suri tevi jinibb nir ne iel ngatan pirpese? Suri jinibb jijle nir arisij arirpe kem.

⁷ Ko poro pivi weretunen nga weretunen se Atua eplari elep p̄elak suri gerisen suk, ko suri sev marwer lokloksi inu merpe malum jinibb nga m̄isij?

⁸ Ko poro pirpok, vesan kele ko jinibb san tuwra “Bololi p̄isij, ko nanu nga m̄irres piplari rengen.” Nir sopor arij pa esij suri inu arsupsupe pa nga inu nomok-rij mirpok. Erres p̄elak nga Atua pia-tor vitrangi nir suri nale ser ngok.

Jinibb san ejki rres nawon nga mumomsawos m̄irres

⁹ Ko pirpese vajin? Kem m̄eri Isrel nir nam-momsawos asie jinibb ne vare nir? Ejki. Suri erpe nga mowrai pa, kem m̄eri Isrel nir ko jinibb ne vare nir kele rramsorsan, rramlik re derteren ne nololien.

¹⁰ Suri Naul On owra ‘Sete san omomsawos, ejki rres nawon.

¹¹ Sete san orongwose, sete san eplak tweni nga purongwose Atua.

¹² Nir p̄etp̄eti arivel lingi pa Atua, nir jijle arloli esij. Sete san okloli erres, jinibb san ejki rres.

¹³ Birislar erpe dobbi jinibb san nga setewor martevni ore, ler armotot; nemer arok-kerkeris, nevlv jingor arisij arirpe numet korpila, nale ser arerngis.

¹⁴ Jingor owun saute rijen nga marsij nga marpelari rengen nolor nga markarkar,

¹⁵ nevrer esisarow nga parevji jinibb.

16 Lat jikle nga maran e, arlokloksi p̄etp̄eti nanu nir,

17 ko arrelenge sel ne demat.

18 Ko metutuen se Atua sete oto sopen re nolor.’

19 Ko rramrongwose nga nale jikle ne nale nesesreien owrai tevi nir nga marlik rengen, ngok m̄eri Isrel ko nir. Ko niko nir jikle jingor arwonwon vajin, setemun arongwos para-wera kele nanu san. Atua pia-tor vitrangi nir, ko jinibb p̄etp̄eti nir, suri nololien nga marsij ser.

20 Berij otvi vajin, bololi nale suk pumrrol: jinibb san ejki rres nawon nga murongwose pumomsawos p̄irres re no Atua re nga mivijuri nale nesesreien nga Moses m̄ilai tevi m̄eri Isrel nir. Renge ma nale nesesreien arlesi wose nololien ser.

Jinibb san orongwos pumomsawos p̄irres rengen nosurien kis kobbong

21 Ko Atua eviseni vajin sel sen nga puloli jinibb pumomsawos p̄irres. Sete eplari rengen nale nesesreien, ejki. Ko nale nesesreien ko propet nir arjuji tweni.

22 Atua puloli jinibb p̄etp̄eti parmomsawos parres poro bbong parosuri Iesu Kristo. Suri kerr jikle rramsorsan kobbong.

23 Kerr jikle rramloli nololien ko rrammumrrol re nosrövien se Atua.

24 Ko rrammomsawos rramrres nawon suri nalol nga m̄irres sen kobbong, erpe sete rramloli nanu san suri. Iesu Kristo kobbong ojri lweni kerr.

25 Atua elngi Iesu Kristo nga pimij nga puloli sel rengen drra ne mijen sen nga p̄itlasi tweni

nololien nir se jinibb nir nga marosuri. Iok eviseni nga Atua ololi omomsawos erres re nga mimalie nololien se ĩrterwarreng nga womu sopor,

²⁶ suri nolon nga mipriv. Atua eviseni tevi kerr lelingenok nga ni mumomsawos mĩrres re nga sete mĩwer lokloksi nir ngok, suri Iesu Kristo emij esre nir.

²⁷ Si vajin orongwos pĩrij melmelas? Sete jinibb san. Ko suri sev? Ko suri kerr sete rrammajing tweni liken mawos se kerr re nga rramvijuri nale nesesreien, ko re bbong nga rramosuri Iesu Kristo.

²⁸ Suri nomok-werai eterter nga jinibb san orongwos pumomsawos pĩrres renge nosurien kobbong, sete renge majingen ne nale nesesreien.

²⁹ Ko evi weretunen nga mĩeri Isrel arok-wera “Atua evi Atua se kem kis kobbong”? Ejki, evi kele Atua se jinibb ne vare nir.

³⁰ Suri Atua esansan bbong, ko okloli osorsan tevi mĩeri Isrel nir nga maran pa renge bae ser, ko tevi jinibb ne vare nir, nga sete maran re bae. Nuru korti, Atua okloli ormomsawos erres suri bbong nosurien se nuru.

³¹ Ko re iok nuwra bejkie nale nesesreien suri nosurien? Ejki rres nawon, nutori ko wor mare.

4

Epram omomsawos suri bbong nosurien sen

¹ Ko pirpese vajin re Epram, batu tata se kem mĩeri Isrel nir?

² Poro nga Epram omomsawos erres suri nga mivijuri nale nesesreien, ko orongwos p̃irij melmelas suri. Ko ejki, ni sete orongwos p̃irij melmelas re no Atua.

³ Suri Naul On owra ‘Epram osuri Atua, ko Atua elesi vajin erpe ni omomsawos erres.’

⁴ Poro jinibb san p̃imajing tweni nowlin, ko parlai wor nowlin ko suri majingen sen ngok, sete parlai pirpe merrenien san.

⁵ Ko poro jinibb san sete p̃imajing, nanu nga marlai tevi vajin pivi merrenien. Erpok ko, jinibb san poro puosuri Atua nga mokloli jinibb nga marsij marmomsawos m̃irres, ko poro m̃ernen sete p̃imajing suri majingen ne nale nesesreien, ko Atua vajin p̃ilesi ni omomsawos erres suri nosurien sen ngok kobbong.

⁶ Erpok kele Numal Devet erij erres suri jinibb san nga Atua m̃ilesi mumomsawos m̃irres sete renga nga mivijuri nale nesesreien:

⁷ ‘Jinibb nga Atua m̃itlasi tweni nololien sen ko musuw, elik pa erres vajin.

⁸ Jinibb nga Atua m̃itlasi nololien sen elik erres.’

⁹ Ko rijen nga m̃irres ngok oto re nir nga maran pa re bae se m̃eri Isrel nir, rreknga re nir nga sete maran? Erpese re Epram? Suri erpe nga rramlesi pa, Naul On owra ‘Atua elesi erpe ni omomsawos erres’.

¹⁰ Ko re wosenen, daron nga Atua muloli mirpok, ko Epram ean pa re bae, rreknga ejki wor? Ejki ko wor, setewor ean wor.

¹¹ Ni bae sen evi pa nelesien ko san nga mivini vitu nga miviseni limjer nga ni omomsawos pa

erres. Ko ni omomsawos erres erpok suri bbong nosurien sen, daron nga setewor mian re bae sen. Ko niko ni evi batu tata se nir nga marosuri ko nga sete maran re bae se m̄eri Isrel nir, ko nga Atua m̄ilesir marmomsawos m̄irres suri nosurien ser.

¹² Ko evi kele batu tata se nir nga maran pa renge bae se m̄eri Isrel nir, ko nga marvijuri kele bbötö Epram re nosurien sen nga muto pa jin daron nga ni setewor ean re bae.

Atua ololi rijrijen sen tevi Epram suri Epram nosurien sen

¹³ Rijrijen nga Atua muloli tevi Epram ko tevi metka sen, nga nir para-lai iel ngatan, sete eplari renge nale nesesreien se m̄eri Isrel nir, ko eplari bbong suri Epram omomsawos erres renge nosurien sen.

¹⁴ Ko poro nga nir nga marvijuri nale nesesreien se m̄eri Isrel nir para-lai iel ngatan, ko niko nosurien vajin evi nanu nawon, ko rijrijen ngok se Atua evitan nawon.

¹⁵ Ko ejki, nale nesesreien ervei bbong lolaren se Atua. Suri poro nga nale nesesreien pijki, ko nololien kele pijki.

¹⁶ Ko niko rijrijen ngok se Atua oto renge nosurien, ko evi vajin merrenien. Ko ngok, metka ngok nir p̄etp̄eti para-lai, sete nir kis nga renge nale nesesreien se m̄eri Isrel nir, ko nir p̄etp̄eti nga nosurien ser mutoe mirpe Epram. Ko ngok Epram evi vajin batu tata se kerr p̄etp̄eti.

¹⁷ Erpe Atua muwrai renge Naul On: 'Nulngi nik kuvi batu tata se jinibb ne vanu pilep.' Ko re no Atua nga Epram muosuri, rijrijen ngok otur.

Atua ngok nalol nga mĩrres sen erres ãelak. Ni okla mauren tevi nir nga marmij, armaur luwi kele, ko okloli nanu nga sete marto, arpelari arto.

¹⁸ Ko rijrijen se Atua nga mĩlai tevi Epram owrai nga ni metka sen pilep lenglengen, ko erpok ni pivi batu tata se jinibb ne vanu pilep.

Ko Epram osuri nale ngok eterter, ko etravi eterter nga pia-pelari.

¹⁹ Nosurien sen ngok sete otor wolwolue sopen, ejki, otori totoni vane, ewretun ni etra temijpal ko ni orrorrmi ni sete orongwos pivasus. Niben etra lenglengen, osorsan erpe pimij, suri sia sen oji ongut (100). Ko Sera kele eñer.

²⁰ Ko Epram sete elngilngi nosurien sen, ko sete orong tweni rijrijen se Atua. Ko ni oksurövi Atua, ko okrujrujoni kele nosurien sen ãiterter re Atua.

²¹ Ni orongwos kemkañe nga Atua nga mĩla rijrijen ngok tevi evter temijpal ko pa nga puloli suri.

²² Ko re nga Epram muosuri Atua mirpok, ko Atua elesi ni erpe ni omomsawos erres, erpe nga Naul On muwrai.

²³ Ko nale ngok sete aruli suri ni kis,

²⁴ ko aruli kele suri kerr jikle nga Atua pia-lesi nosurien se kerr pirpe rrammomsawos mĩrres. Kerr rramosuri Atua nga muloli Numal se kerr Iesu Kristo mimaur luwi kele renge mijen.

²⁵ Iesu ngok, arlingi re mijen suri nololien se kerr, ko Atua ololi emaur luwi kele re mijen nga puloli kerr rrapmomsawos ãirres.

5

Demat ko neiren

¹ Ko ngok, rrammomsawos erres pa suri no-surien se kerr, ko sete suri rramvijuri nale nesesreien se m̃eri Isrel nir. Ko rramlik vajin rengo demat tevi Atua suri Numal se kerr Iesu Kristo.

² Suri Kristo kele, rramjipari pa mauren ngel se Atua nga rrammaur rengen. Ko rramñir vajin suri rramrongwose rrapa-jipari nosrövien se Atua.

³ Ko sete re iok kis kobbong, ko rramñir kele suri norongen nga m̃isij nga jinibb nir marok-loli tevi kerr. Rramñir, suri rramrongwose norongen nga m̃isij ngok puloli nolo kerr p̃iterter,

⁴ ko ngok vajin nalol nga m̃itra m̃irres putorengo kerr. Ko ngok, norrorrmien se kerr p̃iterter kele wor vajin re Atua rengo sev nga rramteravi jin.

⁵ Ko rramrongwose rrapa-lai ko pa nanu ngok nir nga rramteravir ji Atua, suri Atua ejivreni merrenien sen rengo nolo kerr re nevre Nem̃in On sen nga m̃ila tevi kerr.

⁶ Renge daron nga rramtor pot malum, erpe sete rramrongwos rraploli lweni nanu san se kerr, ko Kristo emij sere kerr jinibb nga rramsij nir. Ko ololi erpok re daron momsawos nga Atua m̃ilngi.

⁷ Renge devjen ne jinibb, eterter nga san pimij suri jinibb san, poro m̃ernen pivi jinibb nga mumomsawos. Rrek poro nga m̃ernen p̃irres p̃elak, rrekma san pia-mij ko wor suri.

⁸ Ko Atua ma eviseni ni merrenien sen nga mimrreni kerr temijpal, re nga Kristo mimij suri kerr daron nga rramivi jinibb nga rramsij

malum.

⁹ Ko lelingenok vajin rrammomsawos erres suri drra ne mijen sen. Ko rramrongwos kemkame vajin nga ni pia-loli rrapa-asie lolaren se Atua vajin, suri ngok erpe nanu nga m̄sisarow vajin rege kerr.

¹⁰ Suri daron nga rramivi malum devje nuval se Atua, ko mijen se ni Natun ololi rramivi vajin sele Atua. Ko evi vajin nanu nga m̄sisarow nga rrapa-asi, suri rramivi pa sele Atua, ko Kristo emaur luwi pa rege derteren.

¹¹ Rrapa-asi ko wor, ko rrařir kele rege Atua suri Numal se kerr Iesu Kristo, nga mivi nevre Atua nga muloli rramivi vajin sele Atua.

Atam ko Iesu Kristo

¹² Erpok ko, nololien mivini iel ngatan rege jinibb sansan kobbong, Atam, ko nololien ngok ololi mijen kele mivini. Ko mijen mian vajin re jinibb jikle, suri jinibb jikle arloli nololien.

¹³ Ko ngok, nololien oto womu ko pa iel ngatan osuw, ko vitunen nale nesereien se m̄eri Isrel nir mia-vini vajin. Ko sete areve nololien poro nale nesereien mijki.

¹⁴ Ko ewretun, mijen orrul totkoni jinibb řetřeti nir, m̄itipatun re Atam mijpari daron nga Moses m̄ila nale nesereien. Nir řetřeti armij, ewretun nir nololien ser sete arlelep jipari nga Atam, nga mutor otvi nale mawos se Atua. Ko re nga Atam m̄isan muloli nololien mivini iel ngatan, rramlesi rrurrngi Kristo nga řisan pia-la tweni nololien ngok.

¹⁵ Ko merrenien se Kristo elep asi wor nololien se Atam. Ewretun, jinibb elep armij renge nololien se Atam esan. Ko merrenien ma se Atua ko nelaien nawon nga Iesu Kristo m̄isan m̄ilai suri ni merrenien sen tevi jinibb elep, ngok elep p̄elak asi.

¹⁶ Ko nelaien ngok wenen sete erpe wenen ne nololien se jinibb sansan ngok. Suri wenen ne nololien sansan ngok evi nga Atua putor vitrangir; ko wenen ma ne nelaien ngok ololi jinibb armomsawos, ewretun nololien ser sete sansan, elep ko wor.

¹⁷ Ewretun, mijen orrul totkoni jinibb nir suri jinibb sansan bbong nga muloli nololien sen. Ko ewretun temijpal, kerr nga rramlai merrenien nga muwun saut se Atua ko nga rramivi vajin jinibb nga rramomsawos nawone ren, kerr vajin rraprrul totkoni mauren ko rrapbböt renge nololien suri Iesu Kristo esan.

¹⁸ Ko erpok ko, nololien se jinibb sansan kobbong ololi evter nga Atua putor vitrangi jinibb j̄ijle nir. Ko erpok kele, majingen nga mumomsawos m̄irres se jinibb sansan kobbong ololi jinibb j̄ijle nir parasi re iok ko parlai mauren nga mumomsawos m̄irres.

¹⁹ Ko niko, jinibb elep arini arivi jinibb ne nololien suri jinibb sansan otor otvi nale. Ko erpok kele, jinibb elep arini arivi vajin jinibb nga marmomsawos m̄irres suri jinibb sansan otori suri nale.

²⁰ Atua ela nale nesesreien nga puloli jinibb parlesi wose limjer nololien ser nga muwun saut. Ko merrenien ma se Atua owun saut asi

temijpale vajin.

²¹ Tuwi, nololien orrul totkoni kerr renge mijen. Ko lelingenok vajin merrenien se Atua orrul totkoni kerr, ko suri Iesu Kristo Numal se kerr rrammomsawos erres, ko rraplai mauren ne tuwi ngok vini.

6

Rrammij jile re nololien

¹ Ko pirpese vajin? Rraplik renge nololien, nga merrenien se Atua piplari puwun saut?

² Ejki rres nawon! Kerr rrammij jile, ko niko rramtor otvi derteren ne nololien. Ko pirpese vajin rrapok-maur malum renge nololien ngok?

³ Rrek sete kamrongwose nga renge daron nga marpaptaese kami nga kapivi se Iesu Kristo, ko arpaptaese kami kele renge mijen sen.

⁴ Erpe renge baptaesen se kerr, erpe artevni kerr tevi ni renge mijen sen. Oto erpok nga kerr kele rramrongwos rrapmaur renge mauren nga mimerr, pirpe Iesu Kristo mimaur luwi kele re mijen suri nosrövien ne derteren nga milep se Tata sen.

⁵ Ko suri rramlik erpe artevni kerr tevi ni re mijen sen, ko niko rramrongwos pae nga rrapa-maur luwi kele re mijen pirpe ni, rrapa-korti tevi ni.

⁶ Ko rramrongwose, mauren nga mïtra se kerr emij tevi Kristo renge nai pelaot, ko ngok olok-loksi nibe kerr nga mokloli nololien. Ko niko setemun vajin rrapivi demij maur ne nololien.

⁷ Suri si nga mimij, evel sisarow vajin re devjen ne nololien.

⁸ Ko suri rrammij tevi Kristo, ko niko rramo-suri nga rrapa-maur kele tevi.

⁹ Ko rramrongwose Kristo, nga Atua muloli mimaur luwi kele pa re mijen, setemun pia-mij kele, suri mijen setemun orrul totkoni.

¹⁰ Re mijen nga mimij ren, ko emij vesansan kobbong, ko otor otvi derteren ne nololien ko osuw. Ko mauren sen nga mimaur rengen vajin, ko emaur korti luwi tevi Atua.

¹¹ Ko kami, kapmeteni lululweni kami erpe kammij ko kamtor otvi derteren ne nololien, ko kammaur korti luwi tevi Atua suri Iesu Kristo.

¹² Ko niko, sete kaplingi nololien purrul totkoni nibe kami, nga kaposuri nanu nga marsij nga nibe kami marmerrenir.

¹³ Ko sete kaplinglingi murrmmurr ne nibe kami san pivi nevre nololien, pijki. Ko kaplai kami petpeti tevi Atua erpe kammaur luwi re mijen. Ko murrmurru kami vajin nir parivi nevre Atua nga parok-loli pumomsawos pirres.

¹⁴ Ko niko nololien setemun purrul totkoni kami, suri setemun kamlik re nevre nale neseseien, ko kamlik vajin rege nevre merrenien se Atua.

Demij maur rreknga slev ne murrun nga mumsawos

¹⁵ Ko pirpese vajin? Rrek rraploli nololien suri setemun rramlik re nevre nale neseseien ko rramlik re nevre merrenien se Atua? Ejki rres nawon.

¹⁶ Rrek sete kamrongwose nga poro nga kammarong kapivi demij maur se jinibb san, ko setemun kamiel sisarow vajin, ko kapvijuri wor mernen ko. Ko erpok ko, poro nga kapmarong

kapvijuri sel ne nololien, ko derteren nen orrul totkoni vajin kami ko pa, ko kapa-mij ren. Ko poro nga ma kapmarong kapvijuri nale se Atua, ko kapa-asi ko, kapa-momsawos p̄irres.

¹⁷ Ko rramwera erres wor elep tevi Atua suri kami. Suri womu kamivi demij maur ne nololien, ko lelingenok vajin kamvijuri tevi nolo kami nevisvisenien nga m̄irres nga marvisviseni kami ren.

¹⁸ Murrun ne nololien setemun orrul totkoni kami vajin, ko kamivi vajin demij maur ne murrun nga mumomsawos.

¹⁹ Nomok-rij rrongrrongvi suri demij maur nir ngok nga puloli kaprongwose p̄irres. Ko niko, kapmarong vajin kapvijuri p̄etp̄eti p̄irres sel nga mumomsawos, pirpe demij maur san mivijuri p̄etp̄eti numal sen. Ko ngok puloli kapa-on p̄irres. Ko setemun kapirpe bonevis nga kamokvijuri sel nga sete muwokwok ko nololien se kami muwun saut ren.

²⁰ Suri re wosenen, kamirpe demij maur ne nololien, ko murrun nga mumomsawos derteren nen ejki re kami.

²¹ Ko lelingenok vajin, no kami esij suri nololien ngok nir. Ko wene nir arirpese re wosenen? Suri bongsir para-vini re mijen.

²² Ko lelingenok vajin, murrun ne nololien derteren nen ejki re kami, ko kamirpe vajin demij maur se Atua. Ko wenen nga kaplai vajin evi murrun nga muon m̄irres, ko bongsin pia-vini re mauren ne tuwi ngok vini.

²³ Bowra ototvi vajin, bololi nale suk pumrrol: nowli nololien evi mijen. Ko merrenien ma se

Atua evi mauren ne tuwi ngok vini, rrrurrngi Iesu Kristo Numal se kerr.

7

Nale rrongrrongvien ne totkoien

¹ Niaken suk nir, kami kamrongwose nale nesereien se m̄eri Isrel nir. Ko niko kamrongwose nga nale nesereien derteren nen oto re jinibb san daron nga mimaur malum.

² Ko erpok, re nesevin san nga m̄ilik ji diwen sen, ko nale nesereien esre totoni tevi diwen sen daron nga diwen sen mimaur malum. Suri owra nir nga marlik pa ji diwen ser sete arongwos parkorti tevi norman m̄inij. Ko poro nga diwen sen pimij vajin, ko erpe artelasi tweni vinnen vajin renge nale nesereien nen nga m̄isre totoni tevi diwen sen.

³ Ko poro nga diwen sen mimaur malum ko vinnen pukorti tevi norman m̄inij, ko ngok otor otvi pa nale nesereien nen vajin, ololi pa esij. Ko poro nga diwen sen emij, ko nale nesereien nen setemun orrul totkoni vajin, ko ni sete ololi esij poro pukorti tevi norman m̄inij.

⁴ Ko kami niaken suk nir, kamirpe vinnen. Ko kami kammij re devjen ne nale nesereien renge mijen se Kristo. Ko erpe kamkorti vajin tevi diwen m̄inij vajin, nga kamkorti tevi Kristo. Ko Kristo emaur luwi re mijen nga kami kapwene wenen se Atua.

⁵ Daron nga rramlik malum renge mauren tera se kerr, ko norrorrmien nga marsij se kerr nga nale nesereien mukonkonir armajing renge nibe kerr, nga rrapwene wenen ne mijen.

⁶ Ko lelingenok vajin, artelasi tweni kerr renge nale nesesreien, erpe rrammij lingi, ko setemun orrul totkoni kerr. Ko rramñejmajing vajin renge sel nga mimerr se Nemñin On, ko sete renge sel nga mñitra, sel ne nale nesesreien.

Nololien evi nanu nga mñisij ãerãer

⁷ Ko rrapwera pirpese vajin? Rrapwera nale nesesreien esij? Ejki rres nawon! Poro nga nale nesesreien pijki, ko sete borongwose nanu nga mñisij. Erpe poro nga nale nesesreien nen pijki nga muwra 'Sete kupmerrmerreni karkar nanu san se jinibb mñinij', ko sete borongwose vajin nga murrun ngok esij.

⁸ Ko nololien eska sel sen renge nale nesesreien, ko emajing vajin renge inu merrenien karkar lele nir. Ko poro nale nesesreien ejki, ko nololien emij vajin, derteren nen ejki rres nawon.

⁹ Ko bonevis, daron nga nale nesesreien ejki wor, ko inu numaur. Ko nale nesesreien evini vajin, ko nololien emaur vajin,

¹⁰ ko inu numij. Ko nale nesesreien nga muwra ãila mauren tevi jinibb, ejki mun, ela mijen vajin.

¹¹ Erpe nololien eska sel sen renge nale nesesreien ko ekrekrasik ko otor pinik renge nale nesesreien.

¹² Ko iok rramlesi wose nale nesesreien on ko nale nen nir aron ko armomsawos erres ãelak.

¹³ Ko niko, nale nesesreien, nga mivi nanu nga mñirres, ela mijen tevi inu rrek? Ejki rres nawon! Ko nololien, nga mñimajing renge nanu nga mñirres ngok, ololi numij. Ko ngok rramlesi wose nololien evi nanu nga mñisij ãerãer, ko

renges nale nesereien eban ðelak renges sel nga ñisij sen.

¹⁴ Ngok rramrongwose nga nale nesereien erres, ko evel ji Atua. Ko inu ma nuvi jinibb kobbong, derteren suk ejkie, ko nurpe demij maur ne nololien.

¹⁵ Ko sete nurongwose nanu nga nomok-lolir. Suri nanu nga memrenir, sete nomok-lolir, ko nanu nga mongasir, ngok ko nomok-lolir.

¹⁶ Ko suri nomok-loli nanu nga sete memreni bololir, ko ngok nurongwos bowra ewretun, nale nesereien erres kobbong.

¹⁷ Ko setemun evi inu nga nomok-loli ñisij ngok, ko nololien nga ñilik renges inu.

¹⁸ Suri nurongwose nga sete nanu san nga ñirres elik renges inu, erpe renges nibek ngel. Suri nomok-marong nga bololi ðirres, ko sete nurongwos bololi luwe.

¹⁹ Suri sete nomok-loli sev nga memreni, ko nomok-loli nanu nga marsij nga numusus bololir.

²⁰ Ko suri nomok-loli nanu nga numusus bololir, ko ngok erpe setemun inu nga nomok-loli nanu ngok nir, ko nololien nga ñilik renges inu, ni ko ololir.

²¹ Nulesi erpok tetajer ko: daron nga nuwra bololi nanu nga ñirres, ko nanu nga ñisij evini mori inu.

²² Nuir renges nale nesereien se Atua renges nolok;

²³ ko nulesi tetajer, nololien nga ñilik renges nibek okval tevi norrorrmien suk nga ñirres ngok. Ko ololi vajin nololien ngok orrul totkonik tetajer.

24 O, nulik esij ðerðer. Siko ðitka tweni inu renge nibek ne mijen ngel?

25 Nuwra erres wor tevi Atua nga muloli mirpok rrrurrngi Iesu Kristo Numal se kerr.

Bowra ototvi vajin, bololi nale suk pumrrol: poro nga inu ðesan, ko norrrormien suk kobbong orongwos pivijuri nale nesesreien se Atua. Ko nibek ma emelisna ko tetajer evijuri nololien.

8

Mauren nga Nemñin On mñilai

1 Ko ngok Atua setemun orongwos puwra kerr nga rramkorti pa tevi Iesu Kristo rramsij kele mun, suri rramasi pa.

2 Suri derteren se Nemñin On etlasi tweni kerr renge nololien ko mijen nga mñika totoni kerr; ko ela mauren tevi kerr nga rramkorti tevi Iesu Kristo.

3 Ko nale nesesreien, derteren sen ejkie nga ðitlasi tweni kerr renge nololien ko mijen, suri nibe kerr ololi emelisna. Ko Atua okoni ni Natun, niben erpe nibe kerr nga marsij, tweni nga ðila tweni nololien suri mijen sen nga niben mimij rengen.

4 Atua ololi erpok tweni nga kerr nga rramok-vijuri Nemñin On ko setemun rramvijuri nibe kerr nga marsij, rrapirpe vajin rramloli ðetðeti pa sev nga nale nesesreien muwrai.

5 Nir nga marok-vijuri niber nga marsij arok-rrormi suri niber nanu nen nir. Ko nir nga ma marok-vijuri Nemñin On arok-rrormi suri Nemñin On nanu sen nir.

⁶ Nga marok-rrorrmi suri niber erpok evi sel ne mijen, ko nga marok-rrorrmi suri Nemñin On evi sel ne mauren ko demat.

⁷ Suri murrun nga marok-rrorrmi suri niber ololi arivi devje nuval se Atua, ko nir nga marir-pok sete arok-osuri nale nesesreien se Atua, suri sete arongwose.

⁸ Ko nir nga marok-vijuri niber nga marsij ngok setete arongwose parloli Atua purnge p̄irres surir, ejki.

⁹ Ko kami ma setemun kamvijuri nibe kami, ko kamvijuri Nemñin On, suri Nemñin On se Atua elik pa rengo kami. (Ko si nga Nemñin On sete m̄ilik rengen, ni sete evi jinibb se Kristo.)

¹⁰ Ko suri Kristo elik rengo kami, ewretun nibe kami armij suri nololien, ko Nemñin On emaur rengo kami, suri kammomsawos erres pa re no Atua.

¹¹ Ko niko Atua, nga muloli Iesu mimaur luwi kele re mijen, Nemñin On sen elik pa re kami. Ko derteren sen nga milep temijpal ngok puloli nibe kami kele parmaur rengo nevre Nemñin On sen nga mimaur rengo kami.

¹² Ko niko, niaken suk nir, rrapvijuri ko wor Nemñin On, ko setemun rrapvijuri nibe kerr nga marsij.

¹³ Suri poro nga kapvijuri nibe kami nga marsij ko kapa-mij. Ko poro nga ma kaprevji pini murrun ne nibe kami nga marsij re nevre Nemñin On, ko kapmaur vajin.

¹⁴ Suri nir p̄etp̄eti nga Nemñin On se Atua mokwowomue nir arivi pa natu Atua ko.

15 Suri Nemñin On se Atua nga kamlai ngok setemun mia-loli kele kapivi kele demij maur rreknga kapmetutu, ko ololi kamivi natu Atua. Ko Nemñin On ngok ololi rramok-verus Atua erpe “Tata”.

16 Nemñin On se Atua erij se nemñi kerr nga muwra rramivi natu Atua.

17 Ko suri rramivi natu Atua, ko niko rrapa-korti tevi Kristo ko rrapa-la nanu nga marres nir se Atua. Ko rrapkorti ko wor tevi Kristo reнге norongen nga mñisij ne ngatan ngel nir, tweni nga rrapa-korti kele tevi reнге nosrövien sen.

Nosrövien nga rrapa-lai

18 Re inu nelesien suk, nulesi nga norongen nga mñisij nga rramok-runge mñisij rer lelingen ngel arivi nanu nawon daron nga rrammetenir tevi nosrövien nga Atua pia-lai tevi kerr.

19 Suri nanu p̃etp̃eti nir nga Atua mulolir arok-tiriv malume eterter terai nga kerr rrapala p̃etp̃eti milnge kerr vajin nga rrapivi natu Atua.

20 Suri nga Atua elngi nanu p̃etp̃eti nir parvasil nawon. Ko iok sete suri nanu nir armarong pirpok, ko suri Atua ko wor emarong. Ko Atua elngi kele nga nanu nir partiriv tweni

21 nga Atua p̃ila twenir reнге murrun ngok nga marvasil nawon, erpe nga marok-maur mñirres mian ko tetajer marok-mij pin ko marpo. Ko nanu nir para-asi vajin re iok ko para-korti tevi kerr natu Atua nir reнге nosrövien se Atua.

22 Suri rramrongwose, ejpari lelingen ngel, nanu p̃etp̃eti nir arirpe nesevin san nga m̃ingirr

re nga puwosi natun. Suri nanu nir arok-tiriv eterter nga para-asi pirpok.

²³ Ko kerr kele, rramirpok kele. Rramlai ma Nem̃in On, nga mirpe wenen womunen ne sev nga rrapa-lai, ko nolo kerr engirr vane rengo norongen nga m̃isij ngel. Ko rramok-tiriv nga Atua pia-juri lweni nibe kerr ko rrapa-ivi natun mawos vajin.

²⁴ Ko Atua ewilwil se kerr nga rraptiriv tweni nanu ngok. Ewretun, setewor rramlesi; ko poro rraplesi, ko setemun rrama-tiriv vajin. Sete san oktiriv tweni nanu san nga m̃ilesi pae meten musuw.

²⁵ Ko kerr rramok-tiriv tweni nanu san nga setewor rramlesi, nga rrapa-ivi Atua natun mawos. Ko rramlingi no kerr eterter mawose nga rrapa-lai ko.

²⁶ Ko erpok kele, Nem̃in On kele ewilwil se kerr rengo lolmijmij se kerr. Suri kerr sete rramrongwose kele lut nga rraplot puto suri, ko Nem̃in On ongun-ngun se kerr ji Atua. Ko engirr bbonge, suri nale san sete evter nga puwra tweni iok.

²⁷ Ko Atua nga murongwos alje nolo jinibb orongwos kele norrorrmien se Nem̃in On, suri nga Nem̃in On okngun-ngun se kalesia nir osor-san tevi marongen se Atua.

²⁸ Ko rramrongwose nga Atua okloli nanu jijle nir nga marpelpelari ji kerr arres bbong re kerr jijle, suri rrammerreni Atua, ko Atua everus pa kerr suri norrorrmien sen nga muto tuwi pa.

²⁹ Erpe Atua otobbtobbu wowomue kerr tuwi pa nga rrapa-ivi sen, ko elngi kerr nga rrapa-

sorsan p̄etp̄eti ko wor tevi ni Natun. Ko Natun nen niaken sen pilep vajin, ko ni puwowomu re nir, pivi tuwar.

³⁰ Ko kerr nga Atua m̄ilngi kerr nga rrapasorsan p̄etp̄eti tevi ni Natun, Atua everus tweni kerr pa osuw. Ko ololi kele rrammomsawos erres osuw, ko ela kele pa nosrövien sen tevi kerr osuw. Ko iok rramasi vajin re nanu p̄etp̄eti osuw.

Merrenien se Atua nga mimrreni kerr e

³¹ Ko rrapwera pirpese vajin? Atua ko otur tevi kerr, ko si mun p̄itre kerr vajin?

³² Atua sete orrul totkoni jere Natun mawos, ko okoni tweni vini, emij suri kerr jijle. Ko suri sev sete orongwos p̄ila nanu p̄etp̄eti tevi kerr vajin, suri ololi jile pa nanu nga m̄iterter nen osuw?

³³ Ko si mun orongwos p̄ilngi nanu nga m̄isij san re kerr nga Atua miverus tweni kerr? Suri Atua ko ololi rramasi, okwera rrammomsawos jile pa erres osuw.

³⁴ Si mun puwra rramsij? Iesu Kristo ejki. Suri ni emij suri kerr, ko emaur luwi kele osuw, ko elik vajin re Atua nevren rres, ko okngun-ngun vajin tevi Atua suri kerr.

³⁵ Ko sev pirvei tweni kerr re merrenien se Atua nga mimrreni kerr e? Norongen nga m̄isij? Mauren nga m̄iterter? Daron nga jinibb marojoji sarsarr kerr? Numer? Daron nga nanu san ejki nga rrapuri ore nibe kerr? Daron nga rramlik re liven ne mijen? Nuval? Ejki rres nawon!

³⁶ Erpe Naul On muwrai, ‘Suri namivi jinibb som, Atua, ko jinibb arwera parevji pini kem nabong jile. Arlesi kem erpe sipsip nga parpal.’

³⁷ Nanu ngok nir ewretun arto tetajer ji kerr, ko rramasi kemkañe p̄etp̄eti rer. Atua nga mimrreni kerr ololi rramasie nir.

³⁸ Suri nurongwose erres, sete nanu san orongwos pirvei tweni kerr re merrenien se Atua nga mimrreni kerr e, poro pivi mijen, rreknga mauren, anglo nir rreknga derteren tama san re melrin, rreknga nanu tama san ne lelingenok, rreknga nanu tama san nga pia-vini

³⁹ rreknga nanu tama san re mare, rreknga nanu tama san renge lat nga jinibb nga marmij marlik ren, rreknga nanu kele san nga Atua muloli, ko ejki. Sete nanu san orongwos pirvei tweni kerr re merrenien se Atua nga mimrreni kerr e rrrurrngi Iesu Kristo Numal se kerr.

9

Atua otobbobbue ñeri Isrel nir tuwi pa

¹ Inu nuvi jinibb se Kristo weretunen. Sete nukrekris ko, ejki. Ko norrorrmien suk kele, Nemñin On owowomue ko owrai tevik, ko nurongwose nga inu sete nukrekris ko.

² Norrorrmien suk nga morrorrmie ololi tetajer nurnge esij elep temijpal. Ololi nolok erpe p̄iap nawone.

³ Suri nga ñeri Isrel ngok nir arivi inu metka suk nir, drra sansan, ko arlik malum ngasue Kristo. Inu nurrormi poro bololi nanu san ko puloli nga nir parongwos parini ji Kristo e. Rrek poro mijki, ko parla twenik ma ji Kristo, puloli Atua pulolarsik e, poro pirpok orongwos bololi sel ser san.

⁴ Suri nir arivi pa Atua jinibb sen, ko Atua ololi pa nir arivi ni natun ko eviseni pa nosrövien sen tevir. Ko ololi pa rijrijen sen nga marterter milep tevir osuw, ko ela nale nesesreien tevir, ko loten weretunen.

⁵ Ko nir arivi metka se jinibb se Atua nga tuwi pa nir. Ko Kristo kele renge mauren sen nga mimaur e iel ngatan, ni evi metka ser nen san. Ko ni elep asi wore nir ko jinibb jijle, suri evi pa Atua. Ko kerr rrapsusi nisen van mare tetajer tuwi ngok vini. Pirpok ko!

⁶ Ko bosusi ta: Suri m̃eri Isrel arlik ngasue Atua erpok ngok, ngok rijrijen se Atua suri m̃eri Isrel nir evitan? Ejki, suri sete m̃eri Isrel jijle nir arivi m̃eri Isrel weretunen se Atua.

⁷ Erpok kele, sete nir jijle nga marivi metka se Epram arivi Atua natun, ejki. Suri Atua owrai tevi Epram owra 'Renge Aesak kis kobbong, metka som nir nga m̃erijrij ngel e tevi nik para-iaak jin.'

⁸ Ko niko, renge bipi nga mariak, sete nir jile arivi Atua natun, ejki, bipi nga bbong mariak ko renge rijrijen se Atua arivi ni natun mawos.

⁹ Atua ololi rijrijen sen erpel le, owra 'Renge daron mawos nen ko, inu bea-luwi vini e. Ko ngok ko Sera pia-wosi bipi norman sen san.' Ngok niko rijrijen se Atua suri Aesak.

¹⁰ Ko sete ngok ko pa ko osuw, ejki. Suri Repeka natun norman eru nga morivi m̃elew, nuru kele tata se nuru mawos ko apu se kem Aesak.

¹¹⁻¹² Ko suri bbong renge norrorrmien se Atua ko, owra putobbtobbue bipi nen nuru tuwen. Ko ngok, renge daron nga setewor moriak e,

ko setewor morloli nanu san nga m̄irres ko nga m̄isij, ko Atua erij tevi Repeka owra ‘Natum nga mivi m̄erwomu nen pokmajing se natum nga m̄iak vitunen.’ Murrun ngel eviseni nga daron nga Atua mutobbtobbue jinibb nir, ololi sete suri majingen ser, ejki, ko suri bbong norrorrmien se ni ko.

¹³ Erpe nale on se Atua muwrai, ‘Numrreni Jekop ko nungasi Iso’.

Atua okloli erres kobbong

¹⁴ Ko pirpese, rrapwera Atua ololi esij? Ejki rres nawon, ololi wor erres ko.

¹⁵ Suri owrai pa tevi Moses osuw, owra ‘Poro nga inu borrorrmi jinibb san, ko inu bololi ko wor pirpe morrorrmi. Ko poro nga inu berres tevi jinibb san, ko inu bololi ko wor pirpe morrorrmi.’

¹⁶ Ko niko lat nga puto suri tevi jinibb nir sete evijuri sev nga nir marmerreni rrek marloli, ko sansan kobbong, evijuri norrorrmien se Atua nga murrorrmii jinibb e.

¹⁷ Renge Naul On Atua owrai tevi numal ne Ijip, owra ‘Inu nulngi nik suri nanu sansan kobbong, nga nabong sapon, bololi nanu nga marlelep tevi nik, beviseni derteren suk, nga jinibb nga iel ngatan totoklai parlesi wose derteren suk.’

¹⁸ Ko niko Atua orrorrmi si nga ni murrorrmii ko wor, ko Atua ololi esij tevi si nga ni mimrreni puloli p̄isij ko wor tevi.

¹⁹ Poro kami san puwrai tevik, puwra ‘O, poro nanu ngel pirpok, ko Atua puwra jinibb san esij pirpese? Isi purongwos p̄iwer ore nanu nga Atua

mimrreni puloli? Sete san orongwos ãiwer ore marongen se Atua!’

²⁰ Ko inu bowra lweni: ‘Ko isi ko nik selek, nga kumrij weli Atua mirpok? Sete sospen dan san orongwos ãirij tevi ñer nga mumoli tweni ni renge dan pirpel, “Erpese nik kumlolik merpel?”

²¹ Suri ewretun lenglengen, ñer nga mokmoli dan mivi sospen esansan kobbong elesi suri lat nga puloli surie. Orongwos pumoli tweni sospen ãieru renge dan san. Pumoli tweni tuwen pumomsen ãirres ãelak nga pivi ne nabong nga milep, ko pumoli tweni tuwen pivi ne nabong jijle.

²² Ko erpok kele, sev nga Atua muloli, sete san orongwos pususi kele. Suri emrreni nga piviseni lolaren sen, ko puloli parongwose derteren sen. Ko ni ololi nolon epriv tevi nir nga mulolarsir nga paran renge mijen nga pia-vini.

²³ Ko ni emrreni piviseni kele batun ne mete nosrövien sen nga muwun saut piplari, nga pimejivjiv vini renge kerr nga murrormi kerr, ko rraplai nosrövien sen.

²⁴ Suri kerr rramivi jinibb nga ni miveruse. Sete renge ñeri Isrel kis kobbong, ko ejki, renge kele jinibb ne vare nir.

²⁵ Ngel evi nale nga muwrai renge Osea: ‘Jinibb nga sete marivi suk, inu bea-verus nir ‘jinibb suk’; ngaim nga sete memrrenir inu bea-verus nir ‘Inu numrreni lengleng nir’.

²⁶ Ko renge vanu jijle nga mowra ‘Kami sete kamivi jinibb suk te’, renge ie bea-wera ‘kami kamivi jinibb suk’; renge ie bea-veruse nir arivi Atua nga ñilik tuwi ngok vini natun.’

²⁷ Ko Aesea ospe suri mēri Isrel nir, owra ‘Porō nir pimaur pilep lengleng pirpe deḡinan nga ngalu renge dis, ko nir pievis kobbong Atua pia-lai ser para-maur.

²⁸ Suri oto mori pa nga Atua putor mēljeni iel ngatan pētpēti nir nga marsij, sete pisansan pijpon.’

²⁹ Erpe Aesea nale sen nga muwrai tuwi pa renge daron nga nanu ngok nir setewor marini marpelari e, ko owra ‘Porō Atua ne drromsen mare nga derteren jikle muto jin sete pilingling metka se kerr sopen parmaur jer, ngok rrapmij pētpēti pirpe jinibb ne Sotom ko jinibb ne Komora nir. Ko ejki, suri ni orrorrmi kerr.’

Meri Isrel elep sete arongwose nospen nga mīrres se Kristo

³⁰ Ko niko vajin kerr rramwera jinibb ne vare nir nga sete marpelak tweni parloli nir lwēni parres re no Atua, nir arres vajin renge no Atua renge bbong nosurien ser ko.

³¹ Ko mēri Isrel nir nga marpelak milep nga parloli lwēni nir parres renge no Atua renge sel ne nale nesesreien se Moses, sete artor wos.

³² Ko suri sev nga nir sete martor wos mirpok? Suri sete armajil renge nosurien, ko armajil bbong renge sev nga nir kobbong marloli. Ko niko marjilaklak renge nevōt nga marok-jilaklak e.

³³ Ngok Atua ospe suri pa renge nale on, owra ‘Inu nusi nevōt san renge Saeon nga puloli jinibb parjilaklak ren, ko nir pilep parvitan ren. Ko jinibb nga puosuri nevōt ngok, ko nevōt ngok sete orongwos pulokloksi rragrrage.’

10

¹ Selek nir, renge inu ma nolok numrreni lengleng wore nga poro Atua ñila se jinibb suk nir parmaur. Ko niko inu nomok-ñelak, nomoklot suri nir.

² Nurongwos bowrai tevi kami nga nir armerreni Atua elep; ko armerreni ma erpok, ko arrelenge sisini sel weretunen nga parlesi Atua rengen.

³ Ko arreleng sel nga Atua puloli jinibb pumomsawos ñirres renge ni non, ko arloli sel ser ela wani milngen; ko armusus parvijuri sel se Atua.

⁴ Suri Kristo evnivni ore pa nanu nga nale nesesreien se Moses muto tweni. Ko niko jinibb jile nga marosuri ni arres ko pa osuw renge no Atua.

Atua elai mauren tevi ñeri Isrel nir ko jinibb ne vare nir

⁵ Moses oli suri ngel, erpel: owra nga jinibb nga mimrreni pumomsawos ñirres renge no Atua renge sel ne nale nesesreien se Moses pivijuri wor nale ne nesesreien ko, nga muwra ‘Isi tama san nga pivijuri nanu nga nale nesesreien muwrai, ñernen pimaur ko wor.’

⁶ Ko jinibb si nga mimrreni pumomsawos ñirres renge no Atua renge sel ne nosurien pirpel ma: ‘Sete kapsususi lululweni tevi kami lweni kapwera “Isi ko pian renge melrin?” (nga ñilai Iesu vini iel ngatan).

⁷ Rreknga kapwera “Isi pian ngatan ji jinibb nga marmij nir ko ñila lweni Iesu ji jinibb nga

marmij nir vini?”. Ejki, suri Iesu evini pa iel ngatan, ko emaur luwi pa renge mijen.

⁸ Ko sev nga marwerai ngok ni le ngel, “Nosþen nga mĩrres se Atua oto mori bbong, renge jingo kami ko nolo kami.” Nosþen nga mĩrres ngok evi nosþen ne nosurien nga kem namwerwer rengen pa tevi kami, erpel:

⁹ Poro nga kami kapwera tweni tevi jingo kami nga Iesu evi Numal, ko kaposuri renge nolo kami nga Atua ololi ni emaur luwi kele renge mijen, ko kami kapmaur ko pa.

¹⁰ Suri renge nosurien se kerr ko, renge nolo kerr; niko Atua ololi kerr rrammomsawos erres ko pa renge ni non. Ko rramwera tweni nale ngok nir renge jingo kerr; ko niko kerr rrammaur ko pa osuw.

¹¹ Naul On owra ‘Isi tama san nga puosuri Atua sete orongwos pimanun te, ejki rres nawon.’

¹² Ko nale ngel etawi ore jinibb jile nir. Suri sete enije renge mĩeri Isrel nir ko jinibb ne vare nir. Atua evi Numal se jinibb jile nir, ko erij erres suri jinibb jile nga marveruse ni.

¹³ Erpe Naul On owra ‘Jinibb jijle nga parverus van ji Numal, ni pia-lai mauren tevir.’

¹⁴ Ko nir parverus van jin pĩrpese ko poro sete parosuri? Ko nir parosuri ni pĩrpese ko poro sete parunge nosþen nen? Ko nir parunge pĩrpese poro nosþen nen sete parsuþsuþe tevir?

¹⁵ Ko parwerai nosþen nen pĩrpese, poro sete parkoni san pian tweni nga puwrai? Erpe Naul On owra ‘Erres þelak nga jinibb nga marok-konkoni mivini nga þila Nosþen nga mĩrres tevi

jinibb nir.'

¹⁶ Ko sete jinibb jikle armerreni nosþen nga mĩrres; Aesea ko owra 'Numal, isi osuri nosþen se kem?'

¹⁷ Ko erpel ko, nosurien evini reнге marunge nosþen nen. Ko parunge daron nga parwerwer reнге nosþen se Křisto.

¹⁸ Bosusi kele mun, Evi weretunen ko nga nir sete arunge nosþen nen? Ejki rres nawon ma, nir arunge ko pa osuw. Suri Naul On osþe suri nir nga marwerwer reнге nosþen se Křisto, ko owra 'Drrelar owlu jile pa van reнге ngatan jikle, ko nale ser ejpari pa reнге bongsi ngatan totoklai osuw.'

¹⁹ Bosusi lweni kele mun, Evi weretunen ko wor nga mĩeri Isrel nir sete arongwose? Ejki rres nawon ma, nir arongwose ko pa; Moses ko evi mĩer nga muwra wowomue: 'Mian ko bea-koni jinibb nga marsij nir para-loli jinibb suk nir nolor pileplep. Bea-koni jinibb nga marlengleng kobbong nga parloli kami kaplolar.'

²⁰ Aesea owra rujrujoni kele owra 'Lartul nga sete marpej inu nabong san, nir arlesi inu pa. Lartul nga nabong san sete marverus inu, inu nuplari pa jir osuw.'

²¹ Ko Atua osþe ma suri mĩeri Isrel nir owra 'Reнге nabong totoklai ngel pian pijpari nial piwaj pini, nusale nevrek nuru roroni mĩeri Isrel nir, nuwra ßerake totonir, ko armusus. Sete arosuri inu, ko artere inu tetajer.'

11

Atua emrreni malume mĩeri Isrel

¹ Inu numrreni bosusi kele ta, Atua elngi kurtweni m̄eri Isrel nir nga ni mutobbtobbu wowomue nir tuwi jer pa? Ejki rres nawon! Suri inu ngel nuvi m̄eri Isrel le san, nga mevi metka nga meplari renge metka se Benjamin san, nga miplari re metka se Epram.

² Ejki, Atua sete elngi kurtweni jinibb sen nir nga ni mutobbtobbu womu nir tuwi jerjer pa. Kami kamrongwose sev nga Naul On muwrai renge nale nga Elaeja m̄irij tere m̄eri Isrel nir rengen tevi Atua

³ nga muwra “Numal, lartul ngel nir arevji pini propet som nir, ko artingtingi nawot som ne sulsulen. Ko inu le vajin nusansan nujon jer, ko nir arloli lesi kele nga parevji pini inu.”

⁴ Ko Atua owra lweni tevi erpese? Owra “Inu numetmete jinibb suk nir evi nuvasngavöl vabut (7000) nga sete marlotoe Atua keris ngok Bal.”

⁵ Ko erpok kele, lelingenok, nir evis bbong nga Atua mutobbtobbue nir, suri ni bbong merrenien sen.

⁶ Ni otobbtobbue nir renge bbong ni ko merrenien sen, sete renge sev nga nir marok-majinge. Poro Atua putobbtobbue jinibb renge sev nga marmajinge, ngok ko merrenien sen setemun pivi merrenien.

⁷ Ko erpese? Meri Isrel nir setemun arlesi sev nga marpej. Nir evis kobbong nga Atua mutobbtobbuer arlesi. Nir jijle nga ngok nen e nir arjimje ore boror renge verusen se Atua.

⁸ Erpe Naul On owrai owra ‘Atua ololi norrorrmien ser ko nolor arsiror pa, mivini mijpari lelingen ngel. Sete arongwos parkulkulu ko

parungrunge.’

⁹ Ko erpe kele Devet owrai owra ‘Poro bbong parlair e niva ko nimet renge nanen ser, poro bbong parvitan, ko poro bbong Atua putor vit-rangir.

¹⁰ Poro bbong meter parrorr ko puloli sete parkulkulu, ko poro bbong durer parru tetajer renge solosloen ser.’

Mian ko Atua ãila lweni ñeri Isrel nir

¹¹ Bosusi kele: Daron nga ñeri Isrel nir marjilaklak ko arvitan, ko arvitan jer? Ejki ma, suri marloli nololien ko ololi Atua ela mauren tevi jinibb ne vare nir, nga puloli ñeri Isrel nir nolor pilelep tevir e vajin.

¹² Nololien se ñeri Isrel nir ololi Atua ela nanu nga marres nir tevi jinibb totoklai ne iel ngatan nir. Ko suri ñeri Isrel nir marvitan, ko ngok ololi Atua ela nijor nga marres nga marivi se Nemñin tevi jinibb ne vare nir. Ko poro pirpok, ko pia-lai kele wor pia-asi jere ngok nir daron nga pia-la lwenir vajin.

Atua ela mauren tevi jinibb ne vare nir

¹³ Lelingen ngel inu nurij tevi kami jinibb ne vare nir. Daron nga Atua ñilngi inu mevi aposol renge jinibb ne vare nir, ko nomok-sursurövi majingen suk.

¹⁴ Nomok-loli erpok tweni nga bololi metka suk sopor nolor pilelep ko parini vajin, ko pirpok ko inu borongwose ðela se nir sapon.

¹⁵ Ko daron nga Atua ñisir duren tevi nir, ko ololi jinibb ñinij nir nga marivi devje nuval se Atua arivi selen e vajin. Ko pia-irpese vajin poro

Atua ãila lwenir? Pia-irpe marmij ko marmaur luwi kele!

¹⁶ Poro kuloli niv sopor, ko kula san tevi Atua, ko niv ãetãeti nen nir arivi vajin se Atua. Ko poro kuwer ore batu nai san, evi se Atua, ko rengsin ãetãeti nir arivi vajin se Atua.

¹⁷ Nai olip ne orsel san rengsin emabbur tweni, ko Atua ela rengsi nai olip ne lolmarrul ko ejipjipteni wanie. Ko kami jinibb ne vare nir kamirpok ko, kamirpe nai olip ne lolmarrul ngok, ko kamjipjipti vajin renga nai olip ne orsel. Ko niko lelingen ngel vajin kami kamlai mauren nga mĩrres nga mivi se mĩeri Isrel nir.

¹⁸ Ko niko erpok ko, sete kapungasi lartul nga marirpe rengsi nai nga marmabbur tweni ngok nir. Kaplololie kami pirpese? Kami kamirpe bbong rengsin nir. Kami sete kamla suwen tevi durun, ejki, durun ko ma ela suwen tevi kami.

¹⁹ Ko nik kupwera “O-o, ko rengsin ngel nir nga marmabbur twenir ngel nir arloli inu milnguk.”

²⁰ Ngok ewretun, ko armabbur twenir suri sete arosuri. Ko kami ma kamosuri, ko kamlik malum. Ko sete kaplololie kami e te pijki, ko kapmetutu ma.

²¹ Atua ela tweni rengsi nai olip ngok nir. Ni esesri vasenir. Ko kapmetmet, kami kele takok-irpok, tisesri tweni kami kele tirpe nir.

²² Iel rramlesi erpese nga Atua murrun mĩrres, ko erpese nga murrun mĩterter. Ni eta tweni nir nga marvitan, ko ololi erres tevi kami, poro kami kaplik tetajer ãĩrres renga merrenien sen. Ko poro sete kaploli pirpok, ko kami kele, tita tweni kami.

²³ Meri Isrel ngok nir, poro parlingi tweni murrur nga sete marosuri ngok e, ko Atua ãilngi lwenir renge milnger. Suri Atua orongwos puloli pirpok.

²⁴ Kami nga tuwi kamivi jinibb ne vare, kami kamirpe nai olip ne lolmarrul ngok rengsin. Ko Atua ejipjipteni kami tevi nai olip ne orsel sen san, nga sete kamsorsan ãelak tei. Ko ãmeri Isrel ma arirpe rengsi nai olip weretunen ne orsel ngel, ko evi nanu nga ãmisisarow nga ni ãjijipteni lweni nir renge batur mawos kele.

Atua orrorrmi jinibb jikle

²⁵ Selek nir, nale weretunen kobbong san ngok nga Atua muloli muto teptepi ngok, inu numrreni kami kaprongwose, suri nga esij nga kami kaprrorrmi kami wor norongwosien se kami easi nale nen. Evi nga musãe suri butterter se ãmeri Isrel nir sete evi murrun san nga puto tetajer, ejki. Murrun ngok orongwos puto renge nir pian pijpari bbong jinibb ne vare totoklai nga Atua mutobbtobbu nir nen parini ji Atua. Ko murrur ngok pia-suw vajin.

²⁶ Ko ãmeri Isrel nir ãetãpeti para-lai mauren vajin, erpe Naul On owrai owra 'Ni nga mokla mauren tevi jinibb nir pivel Saeon e vini ko pia-la tweni nanu nga marsij nga metka se Jekop marloli.

²⁷ Bea-loli rijrijen ngel tevir daron nga inu ãetlasi tweni nololien ser.'

²⁸ Suri nga nir marsir durer tevi nosãen nga ãmirres, ãmeri Isrel nir arivi devje nuval se Atua, ko ngok erres re kami jinibb ne vare nir. Ko suri

nga marivi jinibb nga pa Atua mutobbobbue nir, ko niko nir arivi pa sele Atua, suri renge apu ser nga tuwi pa nir.

²⁹ Atua sete orongwos p̄irieni norrorrmien sen renge sev nga ni mutobbobbue pa ko m̄irij m̄irres suri pa.

³⁰ Ko erpe renge kami jinibb ne vare; bonevis sete kamosuri Atua, ko lelingen ngel vajin Atua orrorrmi kami, daron nga m̄eri Isrel arisir durer tevi, nga sete arosuri.

³¹ Ko niko renge sel ngel ko, suri Atua orrorrmi kami pa osuw ko, m̄eri Isrel nir nga sete arosuri Atua, nir kele Atua pia-rrorrmir.

³² Jinibb j̄ijle sete arosuri, ko Atua lolir arivi demij maur suri, nga ni pia-loli jinibb j̄ijle parivel sisarow.

Murru Atua erres p̄elak

³³ Atua murrun erres nga erres elep tevi jinibb nir. Norrorrmien sen ko norongwosien sen oran ngasu nga ngasu lengleng. Si orongwos puwra suri norrorrmien sen? Isi orongwos purongwose sel sen nir?

³⁴ Erpe nga Naul On muwrai muwra, 'Isi orongwos norrorrmien se Iova? Isi orongwos puwra nanu san tevi?'

³⁵ Nanu jile ngok nir, isi pa ela san tevi Atua, ko ngok ni puwli lweni tevi?'

³⁶ Nanu j̄ijle Atua kobbong lolir, ko nanu jile nga marto nir arto bbong renge ni ko marongen sen, ko arivi sen. Nosrövien pian ji Atua tuwi ngok vini. Pirpok ko.

12

Loten weretunen se kalesia nir

¹ Niko selek nir, suri nga Atua murrormi kerr milep, ko niko inu nuwrai eterter tevi kami nga kapla kami lweni tevi Atua pirpe sulsulen san nga mimaur ko nga muon, ko nga ni p̄ir ren. Ngel ko evi loten weretunen nga kami kaplai.

² Sete kapvijuri norrormien se jinibb ne iel ngatan nir, ko kaplinglingi ma Atua p̄irieni norrormien se kami p̄etp̄eti parmerr kele, ko puloli kami kapviter nga kaprongwose sev nga Atua mimrreni, sev nga marres renge Atua non, ko sev nga ni purnge p̄irres renger, ko nga parsorsan parres p̄etp̄eti.

Norrormien se kami pian ngatan

³ Ko suri Atua erres temijpal tevi inu, ko inu vajin nuwrai tevi kami j̄ijle: sete kaploli norrormien se kami pian mare jer. Kaploli norrormien se kami pian ngatan, ko kapmeteni lululweni kami renge norrngov ne nosurien nga Atua m̄ilai pa tevi kami sisamis musuw.

⁴ Nibe kerr kalesia sansan kobbong, ko murrurr murr nen elep wor. Ko renge murrurr ngok nir armajing majingen lele ko wor.

⁵ Ko ngok osorsan tevi kerr: kerr elep ko wor, ko rramivi sansan bbonge, suri rramjipjipteni kerr renge murrurr ne nibe Kristo. Ko niko rramivi pa sansan ko.

⁶ Ko niko kerr j̄ijle rrapmajing renge derteren lele ngok nga Atua m̄ilai tevi kerr ngok, pusorsan tevi nga m̄ilai. Poro nga derteren nga m̄ilai

tevi kerr evi nga rrapwer tweni nale sen, ko rrapwerai pusorsan tevi nga rramosuri.

⁷ Poro nga derteren nen nga m̄ilai tevi kerr evi nga rrapmajing se kalesia nir, ko rrapmajing wor se kalesia nir. Ko poro nga derteren nen nga m̄ilai tevi kerr evi nga rrapvisviseni, ko rrapvisviseni wor.

⁸ Ko poro derteren nen pivi nga rrapwer jilijle jinibb, ko rrapa-loli ko wor; ko isi nga moklai merrenien tevi jinibb m̄inij nir, puloli ko wor tevi nolon nga m̄ir m̄irres; ko isi nga muwowomue nir, p̄imajing wor p̄iterter; ko isi nga moklai tevi nir nga nevrer marmumrrol re nanu san, puloli wor tevi nolon nga m̄ir.

Murrun nga marmerreri temijpale jinibb

⁹ Kami kapmerreni wor jinibb ko nir re were-tunen, sete kapmerreni kerkeris bbonge nir. Ko tetajer kapungasi nanu nga m̄isij, ko kaprrul totoni ma nanu nga m̄irres.

¹⁰ Kami kapmerrmerreni kami lululwi p̄iterter pirpe kalesia nir, ko tetajer kaprrerres tevi kami lululwi ko wor.

¹¹ Kapmajing p̄iterter ko wor, sete nibe kami pimijmij e. Ko kaploli majingen se Numal tevi nolo kami p̄etp̄eti, sete sapon pijpon jer.

¹² Kaplingi norrorrmien se kami puto p̄iterter renga Atua, ko kañir. Ko daron nga poro nanu nga m̄isij piplari ji kami e, kaptor totoni wor nolo kami ko p̄iterter. Ko renga nabong jijle, kaplot.

¹³ Kami kaptututweni joro kami nir tevi jinibb nga marivi kalesia nir nga joror muwelili, ko

kaptasi metali ne naim se kami tevi jinibb neturvitan nir.

Jinibb nga marivi kalesia nir parmerreni devje nuval ser

¹⁴ Kapngoni tevi Atua nga p̄irij p̄irres tevi jinibb nga marloli m̄isij tevi kami. O-o p̄irpok ko, kapngoni ni p̄irij p̄irres surir, sete kapwera tevi nga pulokloksi nir.

¹⁵ Ko kami kaṗir kobbong tevi jinibb nga marir nir, ko kapt̄ing tevi jinibb nga marting nir.

¹⁶ Kami norrorrmien se kami pivi sansan bbonge ko tevi jinibb nir. Sete kaplololie kami te, ko kaploli ma sel tevi nir nga marivi jinibb malum. Ko sete kaprrorrm̄i kami kamivi jinibb nga norongwosien se kami milep.

¹⁷ Poro jinibb san ololi esij tevi kami, ko sete kaploli lweni p̄isij tevi, kapkele e. Ko kaploli lesi ma kaploli sev nga p̄irres reнге jinibb j̄ijle nir.

¹⁸ Kaploli nanu jile p̄irres reнге devjen nga kami nen, nga puloli kami kaplik p̄irres reнге demat tevi jinibb totoklai nir.

¹⁹ Poro jinibb san ololi esij tevi kami, ko kami sete kaploli lweni kele p̄irpok tevi. Kaplinglingi puto. Atua pia-tor vitrangi m̄ernen. Suri Naul On owra 'Murr̄un ngok nga jinibb puloli lweni tevi jinibb nga muloli m̄isij, inu kobbong nusan nurongwos bololi, ko ḃekle lweni tevi.'

²⁰ Erpe Naul On owrai kele, 'Poro devje nuval som numer aji, kupla nanen tevi; ko poro nolon emesmes, kupla nuwi tevi pimni. Renge nga kuploli p̄irpok ko puloli ni pimanune.'

²¹ Sete kaplinglingi nanu nga marsij parevei tweni kami, ko kaploli ma nanu nga mĩrres ãila tweni nanu nga mĩsij.

13

Kalesia parosuri wor numal ko nir

¹ Kalesia parosuri wor numal nga martori derteren ko nir, suri numal nir arwaji nais ngok suri bbong nanu sansan ko, suri Atua kobbong elai tevir. Ko erpok numal nga marlelep nga marlik, Atua kobbong elngir.

² Poro jinibb san ãitre numal nga marlelep ngok nir, ni etre sev nga Atua muloli pa. Ko ngok poro jinibb san ololi wor erpok, ko ni lweni ololi nga partor vitrangi.

³ Jinibb nga marok-loli mĩrres sete arongwos parmetutu numal nir, ko jinibb nga marok-loli mĩsij arongwos parmetutu numal nir. Ko poro kami kapmerreni nga sete kapmetutu numal nir, ko ngok kaploli nanu nga marres nir, ko puloli numal nir parsurövi kami.

⁴ Suri nir arivi jinibb ne majingen se Atua, armajing suri nanu nga parres renge kami. Ko poro nga kami kaploli nanu nga sete parres, ngok iok kami kapmetutu ko wor. Suri nir derteren ser otoa nga partor vitrangi kami. Iel ewretun le, suri nga nir arivi jinibb ne majingen se Atua. Arla wani milnge Atua nga marvirrvirrali jinibb nir nga marloli nanu nga marsij.

⁵ Suri nanu ngel ko, niko kami kaposuri wor numal nga martori derteren ko nir. Ko sete erres nga kami kaploli pirlpel suri bbong nga

kami kammetutue nga Atua pia-virrali kami; ejki, kami kaposuri wor numal nir nga puloli norrormien se kami sete pulokloksi kami.

⁶ Ko ngok erpok ko muloli kami kamwuli takis. Suri numal nir arivi jinibb ne majingen se Atua daron nga marloli majingen ser.

⁷ Ko erpok ko kami kaplai wor nevöt ne takis lele nir nga numal nir marwera kaplair; ko kaptorir van mare ko kaposuri nir.

Jinibb nir parmerreni tuwar ko tasir

⁸ Sete erres nga kami kaploli nivnon ji jinibb pisan; ko nanu kobbong san nga kami kaploli pirpe pivi nivnon se kami, evi merrenien nga kami kapmerrmerreni kami lululweni. Isi san nga puloli pirpel erpe osuri nale nesesreien ko pa.

⁹ Nale nesesreien nga marto ngel, 'Nik sete kupvenae nesevin, Nik sete kuprevji pini jinibb, Nik sete kupvevna, Nik sete kupmerrmerreni joro jinibb nir', nale nesesreien nga mowrair ngel nir, ko nale nesesreien nga marjijpon, sete mowrair nen nir, nale nesesreien sansan kobbong etawi ore nir jijle, ni le ngel: 'Kupmerreni selem pirpe nik luwi kobbong'.

¹⁰ Poro kupmerreni jinibb minij nir, ko sete kuma-loli misij rragrrag tevir. Niko nga jinibb pimrreni jinibb pirpok, erpe otori nale nesesreien jijle ko pa nir osuw.

Kerr rramivi jinibb ne moron

¹¹ Kami kaploli pirpel, suri kamrongwose daron evini nga kaptaol vajin renge meturen se kami nga kammatur e, kapmera. Suri daron

nga rrapla mauren evini mori jer vajin, asie nga womu daron nga rrama-osuri e.

¹² Nat nga mupong otomori pa p̄iasi, nat erin le pa ngel. Niko setemun rraploli nanu nga marsij nga marivi se nemalik, ko rrapla nijor ne nuval nga rrapval renge moron vajin.

¹³ Erres ma kerr rrapok-loli nanu nga marok-rres nir pirpe jinibb nga marlik pa renge moron ne nat nga m̄irin. Ko sete rraploli dabbuen nga p̄isij, ko sete rrapmini p̄elake norro rreknga nuwi nga m̄iterter nga puloli rraplengleng. Ko sete rraploli p̄isij tevi nesevin, rreknga rraploli murrun nga marsij. Ko sete rraplat, ko sete nolo kerr pilelep.

¹⁴ Ko rraplai Numal se kerr Iesu Kristo erpe sunsun ne nuval se kerr nga orongwos puto ore nanu jikle nga marsij. Ko setemun kapok-rrormi murrun nga marsij nir nga norrorrmien se kami muwra purrorrmir.

14

Sete kapwer lokloksi tuwa kami nir ko tasi kami nir

¹ Kami kapmarong ko wor nir nga nosurien ser muwelili ngok parini ji kami. Ko sete kaprij tevir suri norrorrmien ser.

² Jinibb sopor renge norrorrmien ser arosuri nga nanen jikle arres kobbong renge parurroi. Ko jinibb sopor nga nosurien ser muwelili, nir arurroi kis bbong nanen ne orsel ko nir, ko sete arurroi nanu nga visor mutoe.

³ Jinibb nga marurroi nanen jikle ngok nir, sete erres nga nir parmeteni p̄isij renge nir nga sete

marurro nanen jijle ngok nir. Ko jinibb nga marurroi kis bbong nanen ne orsel ngok nir, sete erres nga nir parwer lokloksi jinibb nga marurroi nanen jijle ngok nir, suri Atua emarong pa nir maran jin.

⁴ Nik kuvi isi, nga kupwer lokloksi jinibb ne majingen se jinibb m̄inij? Ngok oto pa reнге Numal ser ko nga pia-werai suri tevir, arloli erres rreknga arloli esij. Ko nir para-loli p̄irres ko, suri Numal ser orongwose puloli para-loli p̄irres.

⁵ Jinibb sapor arrorrm̄i nabong sapor aron wor arasi nabong m̄inij nen nir, ko jinibb sapor arrorrm̄i nabong jile ngok nir arsorsan kobbong. Re iok, ko kerr sisamis rraprrorrm̄i ko wor p̄irres, sete norrorrm̄ien se kerr p̄ieru e.

⁶ Jinibb nga marrorrm̄i ko martor tutune nabong ngok nir van mare, arloli wor erpok reнге marosuri Numal ko. Ko jinibb nga marurro nanen jijle ngok nir arloli erpok reнге wor marosuri Numal ko. Suri arwera erres pa tevi Atua reнге nanen ngok. Ko jinibb nga marmusus weretunen nga parurroi vison ngok nir, arloli erpok reнге wor marosuri Numal ko, ko nir kele arwera erres tevi Atua.

⁷ Sete kerr san nga mauren sen evi se ni kobbong, ko sete san mijen sen evi se ni kobbong.

⁸ Poro kerr rrapmaur, evi se Numal nga kerr rramaur. Ko poro kerr rrapmij, ko evi se Numal nga kerr rrapmij. Erpok ko, poro rrapmaur rreknga rrapmij, evi se Numal.

⁹ Suri Kristo emij pa ko emaur luwi kele pa reнге mijen nga pivi Numal se nir nga marmaur ko se nir nga marmij pa.

¹⁰ Ko niko, erpe kami nga kamaani nanen ne orsel kobbong nir, suri sev kami kapwer lokloksi jinibb ĩnini nir? Ko kami nga kamrro nanen jijle nir, suri sev nga kami kammeteni ĩsij renge sele kami bbong nir? Kerr jile rraptur renge no Atua, nga pia-wera suri lat nga puto suri tevi kerr.

¹¹ Suri Naul On owrai nga Atua ojuji lweni ni ko owrai owra 'Nale ngel ewretun erpe inu numaur, Jinibb jijle parjipa ngatan jik parsurövi inu, parwerwerai nga inu nuvi Atua'.

¹² Ngel erpe owra kerr jijle rraptur renge no Atua ko rrapwowra tweni nanu nga marres ko nanu nga marsij nga rramlolir.

Sete rraploli sele kerr nir parvitan

¹³ Ko niko setemun rrapok-supsuĕ lokloksi lululweni kerr nir ĩrrok; rrapok-supsuĕ suri ma lat san nga ĩla wani, nga puloli setemun rrapok-loli sele kerr nir ĩrrok rrenga parvitan van renge nololien.

¹⁴ Inu nukorti pa tevi Numal Iesu, ko ngok ololi nurongwose nga ewretun nanen jijle arres kobbong, sete san orro. Ko poro nga san puosuri nga nanen san orro, ko ngok erpok ko pa, orro ko pa rengen.

¹⁵ Ko poro san nga ĩrrok ornge esij daron nga ĩlesi nik kurro nanen san, ko ngok setemun kuvijuri sel nga kumrreni ni e ko. Sete kuploli nanen nga kumroi pulokloksi jinibb san nga Kristo ĩmij suri pa.

¹⁶ Sete kuploli jinibb nir parworworsur suri nanu nga kumlolir marres, ko parwer lokloksir parwera arsj.

¹⁷ Suri nga batun vanu se Atua sete evi ne nanen ko minminen, ko evi ne ma murrun nga marres, ko demat, ko neiren nga Nem̄in On m̄ilair.

¹⁸ Renge daron nga kuploli majingen se Kristo rengen sel ngel, ko ololi Atua ornge erres e ko, ko jinibb kele nir arlesi erres e.

¹⁹ Ko ngok niko, kerr tetajer rrapvijuri sel nga m̄ilai demat, ko ngel puloli kerr rraplila lululweni se kerr nir.

²⁰ Kami sete kaploli nanen pulokloksi sev nga Atua muloli pa musuw. Nanen jijle parurroir kobbong, ko esij ko ma rengen parurroi san nga pulokloksi jinibb san pivitan van rengen nololien.

²¹ Nanu nga m̄irres nen ma nga nik kuploli evi nga nik sete kuprro vison, ko sete kupmini norro, rreknga sete kuploli nanu m̄inij nen kele san nga puloli selem pivitan van rengen nololien.

²² Nik nosurien som oto livö rengen Atua ko nik. Ko inu nosurien suk oto livö rengen Atua ko inu. Nik sete kupon tertere inu bevijuri nik rengen vison, ko inu sete bon tertere nik kupvijuri inu. Ko neiren ma rengen nir nga sete norrorrmien ser eru e re daron nga marvijuri norrorrmien ser nga muwra nanu ngok evi nanu nga m̄irres.

²³ Ko poro norrorrmien se kami daron nga kamroi p̄ieru e, ko Atua p̄iwer lokloksi kami nga kamurroi. Suri kami sete kamloli rengen nosurien te. Ko nanu jijle nga sete muto rengen nosurien evi nololien.

15

Sete rraprorrmi kerr kis kobbong, kerr

rraprrormi wor jinibb ĩiniĳ ko nir

¹ Kerr nga nosurien se kerr ĩiterter pa musuw, rrapla se wor nir nga nosurien ser muwelili, ko sete rraploli nanu nga parres renge kerr kis bbong nir.

² Ko rraploli ma pipel: rraprrormi sele kerr nir, nanu nga nir marmerrrenir, nga puloli nir nosurien se nir parterter keke wor.

³ Suri Kristo keke sete ololi nanu nga ĩirres renge ni luwi bbong, ko erpel ma, erpe Naul On muwrai muwra 'Nale ser nga marsij nir, nga marok-werair tevim, nir keke le ngel marwerair tevi inu.'

⁴ Nanu jikle nga maruli renge Naul On, arulir suri nga parvisviseni kerr, nga puloli norrorrmien se kerr ĩiterter. Suri nale on nga marto renge Naul On arloli kerr rramrunge erres, ko ololi nosurien se kerr pipriv.

⁵ Atua okloli nosurien se kami arperiv ko kamrunge erres. Ko ngel evi verusen suk, nga ni puloli kami jile norrorrmien se kami parivi sansan bbonge. Suri kami kamvijuri pa sel se Iesu Kristo.

⁶ Ko ngok puloli nga kami jile kaprongwos kapsurövi Atua Tata se Numal se kerr Iesu Kristo renge drrelan sansan.

Meri Isrel nir ko jinibb ĩiniĳ nir parini wor lat pisansan ko

⁷ Kami kaprevei wor sele kami ko nir parini ji kami kapkorti lat pisansan, pirpe Iesu Kristo mirvei kami vini lat sansan, kamkorti ĩirres tevi ni. Renge sel ngok ko ololi nosrövien van ji Atua.

⁸ Nuwrai tevi kami renge mauren se Iesu renge daron nga mĩlik iel ngatan e emajing se m̃eri Isrel nir, nga piviseni nga Atua ololi jile rijrijen sen nga muwrai pa tevi apu ser nga tuwi nir arpelari.

⁹ Ko ni ololi erpok nga puloli jinibb ne vare nir kele parsusi Atua nisen van mare suri murrormir, erpe nga Naul On owrai nga muwra 'Ko inu bea-susi nistem van mare ji jinibb ne vare nir mian ko ßela nubosusi nistem van mare.'

¹⁰ Ko Naul On owrai kele, 'Kami jinibb ne vare nir, kappitevi jinibb se Atua nir, kañir korti tevir.'

¹¹ Vesan kele, Naul On owra 'Kami jinibb ne vare nir, kappitevi jinibb jijle nir, kapsusi Atua nisen pian mare.'

¹² Ko vesan kele Aesea owra 'Mian ko metka se Jese san pia-pelari. Ni pivini nga pivi m̃erwomu renge jinibb ne vare nir, ko nir para-lingi norrorrmien ser rengen ãiterter.'

¹³ Selek nir, ngel evi verusen suk, nga Atua nga rramlingi nolo kerr rengen nga rrapla nanu nga rramtirive jin, ni pia-songni neiren ko demat renge nolo kami nga kamosuri ni. Ko ngok renge derteren se Nem̃in On puloli nolo kami pututun suri malume nanu nga kamtiriv tweni.

Majingen se Pol nga m̃imajing se jinibb ne vare nir

¹⁴ Selek nir, inu nurongwose nga kami kamwun saute murrun nga m̃irres ko norongwosien, ko kamrongwos kapvisviseni kami lululwenie nir.

¹⁵ Renge naul suk ngel inu nula nale nga marterter sopen tevi kami, nga puloli kami

kaprrormi malume nale nga namwerair pa tevi kami. Inu nurij eterter erpok suri wor Atua ko elngi inu.

¹⁶ Ni elngi inu nga bevi jinibb ne majingen se Iesu Kristo, nga bemajing se jinibb ne vare nir. Bemajing pirpe jinibb ne sulsulen san nga bewerwer renge nospen nga mirres se Atua. Ko pirpok ko nga puloli jinibb ne vare nir parirpe sulsulen san nga Atua pilai, ko Nemnin On puloli nir paron.

¹⁷ Inu nukorti pa tevi Iesu Kristo, ko niko rreknga inu nurongwos bosrosrovik e sophon renge majingen se Atua;

¹⁸ ko bosrosrovik suri bbong sev nga Kristo milngi renge inu bololi nga puloli jinibb ne vare nir partori Atua, renge nale nga mowrair ko renge nanu nga mololir.

¹⁹ Ko Kristo emajing renge derteren ne nanu nga marinijnij nawone nir, ko emajing renge derteren se Nemnin On se Atua. Ko niko renge daron nga mevel suri sel renge Jerusalem mevini mejpari Ilirikam, tetajer renge sel inu nomokwera tweni nospen nga mirres se Kristo petpeti.

²⁰ Tetajer norrormien suk eterter nga bowra tweni nospen nga mirres renge vanu nga jinibb nen nir setewor marunge. Numusus bemajing naim nga jinibb minij milil tur jile pae.

²¹ Erpe nga Naul On muwrai muwra 'Jinibb nga sete marunge nospen nen parlesi ko, ko jinibb nga sete marunge nospen ne ni wor parongwose.'

Pol orrorrmi nga pian pukluklu Rom

²² Nabong elep nga nomok-wera nobok-inuk nobok-kulkulue kami, ko majingen suk nir arok-to ore.

²³ Ko lelingen ngel inu numajing jile pa majingen suk nir nga iel nir, ko numrreni lengleng wor nga bevinuk bokluklu kami renge sia elep pa arasi osuw.

²⁴ Ko niko lelingen ngel nurongwos bololi le vajin. Ko numrreni bokluklue kami renge daron nga bean Spen e, ko ßelik beblen tevi kami. Ko renge daron nga bokluklu jile kami, renge daron nga bevel e, ko kami sopor parpitevik renge sel.

²⁵ Ko renge lelingen ngel inu bean mun Jerusalem, bololi majingen se jinibb se Atua sopor nga marlik ie.

²⁶ Suri kalesia ne Masetonia ko kalesia ne Akaea arsupuþe nga parlai merrenien sapon tevi jinibb nir nga joror mijkie renge Atua jinibb sen nir renge Jerusalem.

²⁷ Norrorrmien ngok evi wor nga nir ko, nga parloli pirpok. Ko erpe norrorrmien ngok ewretun. Suri mñeri Isrel nir arla nale nga mñirres se Atua tevi jinibb ne vare nir, ko ngok niko erres jinibb ne vare nir parloli lweni pirpok, parla joror sopor nga Atua mñilai tevir tevi mñeri Isrel nir nga nevrer marmumrrol.

²⁸ Ko renge daron nga bosuw renge majingen ngok, nga ßela nevöt nga jinibb ne vare marlai ngel tevir pusuw, ko bevijuri sel nga bean Spen e ko bea-asi ji kami, bokluklue kami.

²⁹ Nurongwose renge daron nga bevinuk ji kami, ko bea-la nanu pilep lengleng nga marres se Kristo tevi kami.

³⁰ Selek nir, renge nise Numal se kerr Iesu Kristo ko renge merrenien nga Nem̃in On m̃ilai pa tevi kerr, inu nungoni tevi kami nga kappitevik renge loten suk, nga kami kaplot surik van ji Atua p̃iterter.

³¹ Kami kapngoni tevi ni p̃iterter nga ni putor totoni nolo jinibb ne Jutia nir nga sete marosuri, nga puloli nir sete parevjik, ko puloli nga majingen suk nga bololi Jerusalem, jinibb se Atua nga marlik ie parlesi p̃irres.

³² Ko inu ßeir pilep nga bokluklue kami vajin, poro nga Atua pimarong, ko ßeir pilep nga ßelik ji kami, puloli nga inu ßeterter kele.

³³ Ngel le evi verusen suk tevi kami, nga Atua nga mivi batu demat se kerr, ni p̃ilik tevi kami jikle. Pirpok ko.

16

Pol nale sen nga muwra erres tevi jinibb nir

¹ Nusrövi joji kerr nga m̃imajing se kalesia nir nga Kenkria nga nisen Pipi. Ni evi nesevin nga m̃imajing m̃irres milep san.

² Ko niko kami kaptekai ni van renge naim se kami nir renge nise Numal se kerr, pirpe jinibb se Atua nir marloli. Ko poro nga ni emrreni nanu san ji kami, ko kami kaplai ko wor tevi ni. Suri nga ni ololi sel tevi delung elep, ko evi nesevin san nga m̃irres tevi jinibb nir, ko tevi inu kele.

³ Ko nuwra erres tevi Akwila ko nesen sen wor Prisila, nga nuru morpитеvik pa, kem nammajing renge majingen se Iesu Kristo.

⁴ Nuru ormarong pa pormij suri inu bonevis. Ko niko inu nuwra erres nga erres temijpal wor tevi nuru; ko sete inu kis nusan ko, nir kalesia nga marivi jinibb ne vare kele wor nir arunge erpok.

⁵ Ko nuwra erres kele tevi kalesia nir nga marok-korti renge naim se nuru.

Ko nuwrai erres kele wor tevi inu wor selek nga memrreni Epaenetas. Ni evi m̃er nga muosuri womue Kristo renge jinibb ne Esia nir.

⁶ Nuwra erres tevi Merri, renge nga m̃iṗlak temijpale kami.

⁷ Nuwra erres tevi laru ngel nuru, Antronikas ko Junias. Ko m̃eri Isrel nga itul ngel ko, namlik renge naim ne nekaien namvesane. Laru ngel nuru, aposol nir arongwose nuru erres, ko orivi kalesia owowomu mian ko vitunen vajin ko inu.

⁸ Inu nuwra erres elep tevi Ampliatus nga mukorti pa tevi Numal. Ni evi selek nga memrreni milep.

⁹ Nuwra erres tevi Opanas nga mukorti pa tevi kami renge majingen se Kristo, ko Stakis nga inu memrreni lengenge.

¹⁰ Nuwra erres tevi Apeles, m̃er nga miviseni nga ni nosurien sen eterter weretunen renge Kristo. Ko nuwra erres kele tevi metka se Aristopolas nga marlik renge naim sen.

¹¹ Inu nuwra erres tevi Erotien m̃eri Isrel ngok, ko tevi nir nga markorti pa tevi Numal se kerr nga marlik renge naim se Nasisas.

¹² Nuwra erres tevi nesevin ngel nuru Tritaena ko Triposa nga morok-majing milep renge majingen se Numal se kerr, ko tevi Persis kele, selek

nga memrreni milep nga m̃iplak milep renge majingen se Numal se kerr.

¹³ Nuwra erres tevi Ropus. Ni evi jinibb san nga m̃imajing milep renge majingen se Numal se kerr. Ko nuwra erres wor tevi tasu sen, nga ni mimetmete inu m̃irres erpe wor nga ni mivesik.

¹⁴ Nuwra erres tevi lartul ngel nir, Asinkritas ko Relkon ko Eremes ko Patropas ko Eremas, ko kalesia m̃inij nen kele nir nga marok-lik tevir iok.

¹⁵ Nuwra erres tevi Pilolokas ko vinel Julia, ko Nereas ko jojin wor, ko Olimpas ko jinibb se Atua nga marok-lik tevir iok.

¹⁶ Kapwera erres tevi kami lululwi tevi merrenien ko demat. Ko kalesia nir se Kristo kele nir arwera erres tevi kami.

Bongsi nale se Pol tevi nir

¹⁷ Selek nir, inu nuwrai eterter tevi kami nga kami kapmetmet ko wor renge jinibb nga marwera i parloli kami kapser wirrwirr, ko armerreni parlokloksi nosurien se kami, ko artere nesereien nga kem namlai tevi kami. Kami kapwij wor ngasue nir ko.

¹⁸ Lartul nga marloli nanu ngok nir sete armajing se Kristo Numal se kerr; nir arok-vijuri bbong norrorrmien ser nga marsij ko nir, ko arok-rij nale melmas nir ko nale nga marrun nir. Ko arok-kerkeris, ko arevei tweni jinibb sopor nga sete arloli nanu nga m̃isij san nabong san.

¹⁹ Jinibb jile arunge pa nga kamtur m̃iterter renge nospen nga m̃irres, ko suri murrun ngel ko ololi inu nuir renge kami. Ko numrreni kami kaprongwose sev nga marres ko sev nga marsij,

ko niko kami sete kapan renge nanu nga marsij nir, pijki rres nawon.

²⁰ Sete ngasu nga ngasu rragrrag te nga Atua ne batu demat se kerr puni Demij van ngatan renge nolon ðela kami kapbböt ren. Ngel evi verusen suk, merrenien se Numal se kerr Iesu piptevi kami tuwi ngok vini.

²¹ Timoti nga mok-majing tevik, ni owra erres tevi kami. Ko mñeri Isrel nga itul ngel, Lusias ko Jeson ko Sosipata, nir kele arwera erres tevi kami.

²² Inu le Tosias nuli tweni Pol nale sen nga muwrair renge naul ngel, ko inu kele nuwra erres tevi kami nga kerr rramivi pa kalesia, rramkorti pa tevi Numal se kerr Iesu.

²³ Jinibb san nga nisen Gaeas nga inu Pol nomok-lik renge naim sen, ko kalesia nir marok-ini jin marok-korti renge naim sen, ni owra erres tevi kami. Ko Erastas nga mivi mñer nga mok-metmete nevöt ne ngaim ngel, ko tasi wor kerr Kwotas, nuru korti orwera erres tevi kami.

²⁴ [Ko ngel evi loten suk, nga merrenien se Numal Iesu Kristo piptevi kami. Pirpok ko.]^A

Nale ne parsurövi nise Atua pian mare

²⁵ Kerr rrapsturövi Atua nisen pian mare. Ni kobbong esan orongwos puloli kami kaptur pñiterter renge nosurien se kami. Nale ngok osorsan tevi nospñen nga mñirres nga nomok-werwer rengen suri Iesu Kristo, ko osorsan tevi

^A **16:24** Nale nga muto re nolo [], rrek sete Pol oli, ko jinibb san ea-uli vitue daron nga muli tweni kopi san ne naul ngel.

nale nga Atua mĩlŋgi silveni tuwi jer pa, ko lelingen ngel vajin ololi oto limjer erres.

²⁶ Atua nga mimaaur tuwi ngok vini, ni emajing reŋge nale nga propet sen nga tuwi jer pa nir maruli nga parwowrai nale nga Atua mĩlŋgi silveni ngel tuwi jer pa, piplari vajin limjer. Ko ni owrai eterter nga nale ngel puwlu jile reŋge vanu nga musuwsuw ngok nir, ko puloli jinibb parosuri ni, ko partori ni.

²⁷ Atua sansan bbong, ko esan norongwosien sen otoa, ko niko kerr rrapsurövi ni reŋge nise Iesu Kristo tuwi ngok vini. Pirpok ko.

Naul On Nga Mimerr Uripiv
The New Testament in the Uripiv language of
Vanuatu

copyright © 1996 Wycliffe Bible Translators

Language: Uripiv (Uripiv-Wala-Rano-Atchin)

Dialect: Uripiv

Translation by: WBT

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

96303ce7-aa0a-513c-862d-415957a542e1